پنجاں تھاواں تے کھلون والا بس وچ کیتا جاون والا سچیائی دا سفر

مسیحی نُقطہ نظر دا جوش،وقار تے شادمانی

جدوں خُدا واضح دِسنا شروع ہوگیا تے علمِ الہیات دی خوشی دا کوئی ٹکانہ نہ رہیا

اسی خُدا دا شُکر ادا کردے آں پئی اسی سارے اِک واری فیر جمع آں تاں پئی رل کے خُدا دے پاک کلام دی لو وچ کُجھ خاص مضموناں دے اُتے دھیان کرسکئیے۔ میں تُہانوں دسدا جاواں پئی اسی ایس ویلے پنجاں تھاواں تے کھلون والا بس وچ کیتے جاون والے سچائی نوں جانن دا سفر کردے پئے آں۔ تے ہُن ایہہ ساڈا چوتھا پڑاوٗ اے جہدے وچ اسی وہڈے میل دے بارے گل بات کراں گے۔ ایس توں پہلاں اسی ایہدے مُڈھ دے وچ خُدا دے بارے گل بات کیتی سی تے جاینا سی پئی خُدا کیہ اے تے اوہدے وچ کیہڑیاں کیہڑیاں صفتاں پائیاں جاندیاں نے تے او کیہ کیہ پسند کردا اے تے نالے کیہڑیاں شیواں نے جیہڑیاں اوہنوں چنگیاں نہیں لگدیاں نے۔ او کیہڑیاں کیہڑیاں گلاں دے وچ خُوش ہُندا اے۔ اسی ایویں بہت ساریاں حقیقتاں نوں خُدا دے حوالے دے نال ویکھیا سی۔ تے ایہدے باہجوں اسی کائنات دے بارے گل بات کیتی سی پئی کیویں ایہہ کائنات خُدا دے بارے جانن دے وچ سانوں راہ وکھاوندی اے۔ ایس کائنات دے وچ بہت کُجھ پایا جاندا اے جیہڑا سانوں ظاہری طور تے نظر آوندا اے پر بہت کُجھ ایویں وی اے جہنوں اسی ویکھ نہیں سکدے آں۔ ایہہ صرف خُدا ای جیہڑا ایہناں ڈوہنگیاں بھیداں

نوں سمجھن وچ ساڈی راہنمائی کردا اے خاص طور تے جدوں اسی آپ اوہدے توں ایہہ سارا کُجھ منگدے آں۔ ایس کائنات دے وچ پائی جاون والی خوبصورتی اوہدی عظمت نوں بیان کردی اے۔ تے فیر اگے وہدیاں ہوئیاں اسی انسانیت دے تعلُق دے نال دھیان کیتا سی جیہڑا پئی ایس سلسلے وچ ساڈا تیجا پڑاؤ سی۔ اسی انسانی فطرت اُتے گل بات کیتی سی تے اسی جانن دی کوشش کیتی سی پئی کیویں خُدا اپنے پیار نوں انسانیت دے لئی اوہناں دے وچ آ کے وسدیاں ہوئیاں ظاہر کردا اے۔ خُدا اِک انسان دے وچ کیہ کُجھ ویکھنا چاہندا اے؟ تے او کیہ چاہندا اے پئی انسان اوہدی فرمانبرداری کردیاں ہوئیاں کرے؟ اسی دھیان کیتا اے پئی خُدا دے وہڈے پیار دے بدلے انسانیت دے وچ ایہدے بارے کیویں دا ردِ عمل پایا گیا سی۔ تے ایہدے علاوہ ایہناں تِناں مضموناں دے تعلُق دے نال بہت ساریاں گلاں اسی سِکھیاں سن جہناں نوں اجے وی ساڈی ویب سائٹ توں دوجیاں مضموناں دے نال ڈاون لوڈ کیتا جاسکدا اے۔

پر ایس ویلے اسی اپنی ایس سلسلے دے چوتھے پڑاؤ دے دوجے حصے وچ آں۔ ایس توں پہلاں اسی ایس پڑاؤ دا جامع خلاصہ تُعارف دی شکل وچ سُنیا سی۔ تے ہُن اسی ایہدے چوتھے پڑاؤ دے دوجے حصے دے ول نوں وہدے آں۔ میں اُمید کردا آں پئی تُہاڈے وچوں ہر اِک دے کول ایہہ تحریری خاکہ موجود ہوئے گا جہنوں ایس سارے پڑاؤ وچ راہنمائی دے لئی تُہانوں دِتا

گیا اے۔ اسی ایہناں ورقیاں یا ایس تحریری خاکے دی راہنمائی دے وچ اگے وہداں گے تے سِکھاں گے۔

تے تُہانوں یاد ہوئے گا پئی اسی تھیافنی یعنی خُدا دے الٰہی طور تے ظاہر ہون دے بارے گل بات کیتی سی پئی خُدا اپنے آپ نوں کیویں ظاہر کردا اے۔ تے اسی دھیان کیتا سی پئی او مختلف طرح دے نال اپنے آپ نوں انساناں دے اُتے ظاہر کر چُکیا اے۔ پر او ساریاں شکلاں جہناں دے وچ خُدا نے اپنے آپ نوں لوکاں دے اُتے ظاہر کیتا سی یاں اپنی موجودگی دا احساس بخشیا سی او ساریاں عارضی سن۔ پر اخیری دے وچ اوہنے اپنے آپ نوں اپنے سوہنے پُتر یعنی ساڈے خُداوند یسوع مسیح دی رائیں اپنے آپ نوں مُستقل معنیاں وچ ساڈے اُتے ظاہر کیتا سی۔ اوہنے انساناں دے لئی اپنے منصوبے نوں پوریاں کرن دے لئی انسانی شکل اختیار کیتی۔ اوہنے کامل طور تے انسانی فطرت نوں اختیار کیتا تے اِک عام انسان دی طرح پر کاملیت دے نال ساڈے وچ حیاتی بسر کیتی تے ساڈے تے ساڈیاں آون والیاں نسلاں دے لئی اِک نمونہ چھڈیا۔

اسی ایس گل نوں ڈُہنگیائی دے نال سمجھن دے لئی اوہدے کلام دے وچوں وہ راہنمائی حاصل کیتی سی تے اوہنوں ہور نیڑیوں جانن دے لئی اِک تاکستان دی تمثیل دے اُتے وی دھیان کیتا سی۔ جہدے وچ اِک بندہ اپنے تاکستان نوں ٹھیکے تے دے کے اِک دوجے ملک وچ ٹُر جاندا اے تے فیر جدوں پھل لین دا ویلا آوندا اے تے او اپنیاں نوکراں نوں گھلدا اے تاں

پئ او ٹھیکے داراں کولوں اوہدے پھل دا حصہ لیاون۔ پر کیہ ہُندا اے پئ اوہناں اوہناں وچوں کُجھ نوں ماریا کُٹیا تے کُجھ نوں قتل کیتا تے کُجھ نوں بے عزت کر کے خالی ہتھی واپس گھل دِتا سی۔ تاکستان دا مالک سوچدا اے پئ میں ہُن کیہ کراں؟ فیر او آکھدا اے پئ میں اپنے پُتر نوں گھلاں گا ایس اُمید دے نال پئ او اوہدا تے لحاظ کرن گے ای۔ پر کیہ ہُندا اے پئ جدوں اوہناں نے اوہنوں ویکھیا تے آکھیا پئ ایہہ ای مالک اے آؤ ایہنوں قتل کردئیے تاں پئ میراث ساڈی ہوجائے۔ تے اوہناں نے ایویں ای کیتا تے اوہنوں پھڑیا تے تاکستان توں باہر لے جا کے قتل کیتا۔ تے ہُن جدوں اوس تاکستان دا مالک آوئے گا تے او اوہناں بے ایمان ٹھیکے داراں دے نال کیہ کرے گا؟ او اوہناں نوں ہلاک کرے گا تے تاکستان ہوراں نوں دے دیوئے گا۔

جدوں خُداوند یسوع مسیح ایس دُنیا دے وچ آیا تے اوہنے لوکاں نوں پاکیزگی دی حیاتی بسر کرن دی تعلیم دِتی تے اِک دوجے دے نال رحم دلی تے محبت دے نال پیش آون دا حُکم دِتا سی۔ تے اوہدی حیران کردیون والی تعلیم نے بہت چھیتی اوہنوں لوکاں دے وچ مشہور کر دِتا سی کیوں جے او ہمیشہ سچائی نوں ای پیش کردا سی۔او لوکاں نوں پاپاں توں پاک ہون تے خُدا دے نال حیاتی بسر کرن دا درس دیندا سی۔ اوہدیاں ایہناں گلاں دی وجہ توں ای یہودی عالماں تے اوس ویلے دیاں راہنماواں دیاں دلاں دے وچ اوہدے خلاف نفرت پیدا ہوگئی سی۔ او اوہنوں چُپ نہ کروا سکے سن پر اوہناں نے اوہنوں پھڑ دے لئی ٹوہ لانا شروع کردِتی سی۔ او

اوہنوں سوالاں دی رائیں ہراون دی کوشش کردے سن پر جدوں او سچائی نوں سُندے سن تےاو لاجواب ہوکے مُڑ جاندے سن۔ جدوں او اوہنوں گلاں دے وچ نہ پھسا سکے تے اوہناں نے اوہدے خلاف سازش کیتی تے اوہنوں پھڑوا کے اوہدے اُتے جھوٹھے الزام لگائے تے اوہنوں بے گُناہ تے بے قصور نوں سولی دے دِتا۔

اوہدی حیاتی وچ یا اوہدے جسمانی خدوخال دے وچ کوئی وی اجہی گل نہیں پائی جاندی سی جیہڑی اوہنوں دوجیاں توں وکھرا بناوندی ہوئے۔سگوں اوہنے اِک عام بندے دی طرح یوسف دے نال اِک ترکھان دی طرح کم کیتا سی۔ پر دھیان کرن والی گل ایہہ ہے پئی جدوں اوہنے اِک عام بندے دی طرح اپنے آپ نوں ظاہر کیتا تے لوکاں نے کیویں اوہدے ایس ظہور دے اُتے ردِعمل دا اظہار کیتا سی۔ کِتھوں تیکر اوہناں نے اوہنوں قبول کیتا تے کِتھوں تیکر اوہناں نے اوہدی تعلیمات اُتے عمل کیتا سی۔ اوہنے جہناں لوکاں نوں اپنے نال سیوا کرن دے لئی چُنیا سی او وی عام طبقے دے نال تعلُق رکھن والے لوک سن۔ اوہناں دا پیشہ بڑا ای عام سی جیویں پئی او مچھیاں پھڑدے سن۔ او مچھیاں پھڑ کے اوہناں نوں ویچدے سن تے ایہدے توں جیہڑے پیسے مِلدے سن اوہدے نال اپنا تے اپنے گھر والیاں دا گُزارہ کردے سن۔ جدوں او اوہدے نال تِن وریاں تیکر رہیے تے اوہنے اوہناں نوں ساری دُنیا دے وچ خُدا دے پاک کلام نوں پھیلاون دا حُکم دِتا سی۔تاں پئی ساری دُنیا جان جاوئے پئی یسوع مسیح ای جیوندے خُدا دا پُتر اے۔ جہدا

ثبوت اوہدی زمینی حیاتی دے وچ خُدا آپ اوہنوں اپنا پُتر آکھدیا ہوئیاں دیندا اے۔ ایہہ خُدا دا اپنے آپ نوں انسانی شکل وچ ظاہر کرنا سی۔

پر جدوں اسی پُرانے عہد نامے دے وچ ویکھدے آں تے سانوں پتہ لگدا اے پئی خُدا اپنے آپ نوں مختلف پر غیر واضح شکلاں دے وچ ظاہر کردا رہیا سی۔ جیویں پئی اسی دھیان کیتا سی پئی اوہنے اپنے آپ نوں طُوفان دی شکل وچ ظاہر کیتا سی تے فیر اوہنے اپنے آپ نوں جلالی بدلاں دی شکل وچ وی ظاہر کیتا سی۔ پر دھیان کرو پئی اسی ایہناں شکلاں دے وچ صرف ایہہ سوچ ای سکدے آں پئی خُدا ضرور ایس صورت حال وچ موجود ہووئے گا پر ہوسکدا اے پئی اسی ایہدے بارے وچ یقین نہ رکھدے ہوئیے کیوں جے اسی اودی شکل نوں واضح طور تے نہیں ویکھیا اے، ایویں ایہہ اِک عارضی ظہور دیاں معنیاں دے وچ آوندا اے۔ پر جدوں خُدا اپنے آپ نوں اپے پُتر دی شکل وچ ظاہر کردا اے تے او اِک مُستقل شکل اے۔ او آپ ایس گل دا اقرار کردا اے پئی جہنے مینوں ویکھیا اے اوہنے پُتر نوں ویکھیا اے کیوں جے پئیو پُتر دے وچ رہندیاں ہوئیاں اپنے کم کردا اے۔ یسوع مسیح دی شکل وچ نہ صرف اسی خُدا نوں ہتھ لگا سکدے آں سگوں اسی اوہدے نال گلاں وی کرسکدے آں، اوہدی آواز نوں وی سُن سکدے آں، اسی اوہنوں اپنے سامنے جسمانی شکل دے وچ وی ویکھ سکدے آں، اوہدے نال گلاں کرسکدے آں اوہدی حکمت دیاں گلاں نوں سُن سکدے آں۔ نجات دی خُوشخبری نوں اوہدے توں سُندیاں ہوئیاں، نجات دے پیغام نوں اوہدی آواز تے لفظاں دی شکل دے وچ

موصول کر دیاں ہوئیاں قبول کر سکدے آں۔ ایہہ اِک مُستقل تے قابلِ فہم ظہور اے جہدے وچ خُدا آپ مُجسم ہو کے اِک عظیم میل دے منصوبے نوں پایہ تکمیل تیکر پہنچاون دے لئی آپ ایس دُنیا دے وچ آگیا سی۔

بھایوییں جے یسوع مسیح اِس دُنیا دے وچ رہندیاں ہوئیاں اِک عام بندہ سی پر اوہدی شخصیت دے وچ تے اِک عام یہودی دی شخصیت دے وچ زمین اَسمان دا فرق پایا جاندا سی۔ او خُدا ہُندیاں ہوئیاں وی اِک کامل انسان سی، او پاک تے بے عیب سی۔ اوہنے آپ آکھیا سی پئی تُہاڈے وچوں کیہڑا اے جیہڑا میرے وچ پاپ ثابت کرے۔ کیوں جے او بے عیب برہ سی ایس لئی اوہنے دُنیا دیاں پاپاں دے لئی اپنے آپ نوں ای قُربان ہون دے لئی پیش کر دِتا سی۔ یاد رکھو پئی اسی خُدا دے الٰہی طور تے ظاہر ہون تے اوہدے وڈے میل دے بارے وچ گل بات کر دے پئے آں۔ تے ایس ای حوالے دے نال اسی کُجھ ابتدائی مسیحی لوکاں دیاں حیاتیاں تے اوہناں دے کیتے جاون والیاں کماں دے اُتے وی دھیان کراں گے۔ بہت ساریاں لوکاں نے ایس گل نوں منن توں انکار کر دِتا سی پئی مسیح یسوع خُدا اے۔ لوکی اوہدیاں کماں تے اوہدیاں معجزیاں نوں ویکھدیاں ہوئیاں جیہڑے او کردا سی اوہنوں ایس حد تیکر قبول کر دے سن پئی او اوہنوں اِک نبی یا پُرانے نبیاں وچوں کسے دے نال جوڑدے سن۔ پر او اوہنوں بطور خُدا منن لئی تیار نہیں سن۔ پر آؤ اسی اپنی راہنمائی دے لئی خُدا دے پاک کلام دے وچوں ویکھدے آں۔ یوحنا دی انجیل دے پہلے باب دی پہلی آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

مُڈھوں کلام سی تے کلام خُدا دے نال سی تے کلام ای خُدا سی۔ ایہہ ای مُڈھ وچ خُدا دے نال سی۔ ساریاں شیواں اوہدی رائیں پیدا ہوئیاں تے جو کُجھ وی پیدا ہویا اوہدے وچوں کوئی وی شے اوہدے بغیر پیدا نہیں ہوئی سی۔

تے اسی کُجھ ایس حوالے دے نال گل کراں گے پئی یسوع مسیح خُداوند اے تے ایہدے نال نال اسی ایس گل نوں وی سامنے رکھاں گے پئی او خُدا ہُندیاں ہوئیاں اِک کامل انسان وی اے۔ آؤ ایس تعلُق دے نال پاک کلام دے وچوں اپنی راہنمائی دے لئی کُجھ آیتاں دے اُتے دھیان کراں گے جہناں دی رائیں سانوں ایس خیال نوں سمجھن دے وچ سانوں مدد مِلے گی۔

رومیوں ۵ باب دی ۱۵ آیت وچ ایہدے تعلُق نال ایویں لِکھیا ہویا اے:

پر پاپ دا جو حال اے او فضل دی نعمت دا نہیں کیوں جے جدوں اِک بندے دے پاپ دے نال بہت سارے بندے مر گئے تے خُدا دا فضل تے اوہدی بخشش اِک ای بندی یعنی یسوع مسیح دے فضل توں پیدا ہوئی بہت بندیاں اُتے ضرور ای افراط دے نال نازل ہوئی۔

تے فیر ۲ تیمتھیس ۲ باب دی ۵ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

کیوں جے خُدا اِک اے تے خُدا تے انسان دے وچ درمیانی وی اِک ای اے یعنی یسوع مسیح جیہڑا انسان اے۔

تے رومیوں ۹ باب دی ۵ آیت سانوں دسدی اے:

تے قوم دے وڈیرے اوہناں دے ای نے تے جسم دی رُو دے نال مسیح وی اوہناں دے وچوں ای ہویا جیہڑا ساریاں توں اُتے تے ہمیشہ تیکر محمود اے آمین۔

تے جے اسی پطرس ۴ باب دی ا آیت نوں ویکھئیے تے اوتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

جدوں مسیح نے جسم دے اعتبار دے نال دُکھ اُٹھایا تے تُسی وی ایویں دا ای مزاج اختیار کر کے ہتھیار بنو کیوں جے جہنے جسم دے اعتبار دے نال دُکھ اُٹھایا اوہنے پاپ توں فراغت پائی۔ تے ا یوحنا ۴ باب دی ۲ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

خُدا دے روح نوں تُسی ایویں پچھان سکدے او پئی جو کوئی روح اقرار کرے پئی یسوع مسیح مُجسم ہو کے آیا اے او خُدا دے ولوں اے۔

تے ایہدے نال ای اسی اپنے کول پائے جاون والے تحریری خاکے اُتے دھیان کردے آں۔

اسی اگے وہدیاں ہوئیاں اپنے اگلے نُقطے اُتے دھیان کردے آں جیہڑا وعدیاں تے توقعاں دے بارے وچ اے۔ خُدا بندیاں دے وچ سکونت کرے گا۔

ایہہ خُدا دا وعدہ سی جیہڑا اوہنے اپنیاں نبیاں دی رائیں کیتا سی پئی او انساناں دے وچ سکونت کرے گا۔ تے ایس وعدے نوں اوہنے اپنے سوہنے پُتر دی رائیں پُورا کیتا سی۔ اسی جاندے آں پئی ایویں دیاں حوالیاں نوں پاک کلام دے وچوں پڑھیا اے پئی خُدا زمین دے اُتے امن نوں قائم کرے گا تے اپنیاں لوکاں دے وچکار رہوئے گا۔

اسی مزید کُجھ دیر دے لئی مُجسم ہون دے بارے گل بات کراں گے تے ایس حوالے دے نال کُجھ ہور حوالیاں نوں وی ویکھاں گے۔ ایہدے توں کیہ مُراد اے پئی خُدا زمین اُتے سکونت کرے گا؟اسی ویکھ سکدے آں پئی ساڈے کول پائے جاون والے تحریری خاکے دے وچ ایس نقطے دا تعارف بیان کردیاں ہوئیاں مُجسم ہون دی طبعیات دا ذکر وی پایا جاندا اے۔ تے ایہدے باہجوں جیہڑی گل سانوں غور کرن دے لئی نظر آوندی اے او اے الہیٰ موجودگی بمُقابلہ اصنام پرستی۔

الہیٰ موجودگی دے بارے بہت ساریاں لوکاں دے بہت سارے مُثبت خیالات پائے جاندے نے۔ بہت سارے حوالے نے جیہڑے ایہدے بارے وچ گل بات کردے نے۔ اپنے پہلے پڑاؤ دے وچ جدوں اسی خُدا دے بارے وچ گل بات کیتی سی تے اسی ویکھیا سی پئی خُدا اینا وڈا اے پئی او اَسمان تے زمین وچ سما نہیں سکدا اے۔ کائنات دے ہر اِک حصے دے وچ اوہدی موجودگی نوں محسوس کیتا جاسکدا اے۔ اوہدے بارے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے پئی او اَسمان نوں سائبان دی طرح تاندا اے۔ جے اسی اوہدی سکونت دے بارے وچ تے بنی نوع انسان دے اوہدے اُتے توکل دے بارے وچ زبور ۹۰ دی پہلی آیت اُتے دھیان کرئیے تے اوتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

یا رب پُشت در پُشت تُو ای ساڈی پناہ گاہ رہیا ایں۔

او صرف ایس زمین یا سانوں نظر آون والے اَسمان تیکر ای محدود نہیں اے۔ سگوں لِکھیا اے پئی اَسماناں دے اَسمان وچ وی تُو سما نہیں سکدا ایں۔

پر او ہر تھاں تے موجود اے۔ ایس کائنات دیاں عجائباں دے وچ،ایس کائنات دے نظام دی اِک مخصوص ترتیب دے وچ اوہدی موجودگی نوں محسوس کیتا جاسکدا اے۔او قدیم اسرائیلی دور دے وچ وی اپنی موجودگی دے احساس نوں اوہناں نوں بخشدا ہُندا سی، او اوہناں دے نال نال ٹُردا ہُندا سی۔او اوہناں نوں کدی وی کلیاں نہیں چھڈدا سی۔

جے اسی کُجھ چِر دے لئی اصنام پرستی دے ول نوں دھیان کریئے تے اسی ویکھ سکدے آں پئی ایہدیاں لفظی معنیاں وچ ایہہ ہے پئی خُدا ہر شے اے۔ مطلب ایہہ پئی ہر شے ای خُدا اے اسی کسے وی شے نوں خُدا دے نال تشبیہ دے سکدے آں۔ جیویں پئی جے ایہہ آکھیا جاوئے پئی خُدا اے ایہہ مائیک اے، خُدا ای لیٹر اے، خُدا درخت اے وغیرہ وغیرہ۔ تے ایویں اصنام پرستی دے مُطابق ہر شے خُدا اے جہدا واضح مطلب ایہہ بندا اے پئی خُدا ہر شے اے۔ پر جے اسی واحدنیت اُتےدھیان کردے آں تے سانوں پتہ لگدا اے پئی ہر اِک شے خُدا نہیں اے سگوں ہر اِک شے خُدا دے وچ پائی جاندی اے۔ ایس کائنات دے وچ پائیاں جاون والیاں ساریاں شیواں بھاویں جے اوہناں دے کم اِک دوجے توں وکھ ہون اوہناں دے وچ خُدا دی موجودگی تے اوہناں کاریگری دے اثرات پائے جاندے نے۔ جے اسی دھیان کریئے تے ایس کائنات دے وچ پائی جاون والی ہر اِک شے خُدا دی موجودگی دا احساس دواندی اے۔ تے

ایویں ساڈے وچوں ہر اِک بندہ خُدا دی الٰہی موجودگی نوں محسوس کرسکدا اے۔ ہر اِک شے خُدا دے نال تعلُق رکھدی اے تے خُدا ہر اِشے دے اُتے قادر اے۔خُدا ہراِک تھاں تے موجود اے ،زمین دے ہر اِک کونے دے وچ ہر پاسے مشرق وچ ، مغرب دے وچ،شمال تے جنوب دے وچ اوہدی حضوری پائی جاندی اے۔ ہر مُلک، ہر شہر،ہر بستی دے وچ رہن والے لوک اوہدی الٰہی موجودگی دا تجربہ کرسکدے نے۔ اوہدی الہیٰ موجودگی توں انکار کسی وی طرح مُمکن نہیں اے۔ او اَسماناں دے اَسمان وچ رہندا اے، جے میں سو جاواں یاں اپنیاں اکھیاں بند کر لیواں تے تاں وی میں اوہدے توں لُک نہیں سکدا آں۔ جے میں زمین دی انتہا دے وچ جا وساں یاں سُمندر دے پار جا اُتراں تاں وی میں اوہدی حضوری توں نس نہیں سکدا آں۔ اسی انسان ہُندیاں ہوئیاں ایس قابل نہیں آں پئی اوہدی حضوری دے وچ اِک لمحہ وی کھلو سکئیے پر اوہنے اپنی سوہنے پُتر دی رائیں سانوں اپنے کول سدیا اے۔ اوہدے فدیے دی رائیں اسی ایس قابل ہوجاندے آں پئی اسی اوس خُدا دے پُتر تے اوہدیاں دِھیاں اَکھوا سکئیے۔ اسی اوہدی فرزندیت دے وچ آ جاون دے باہجوں اپنی حیاتی دی رائیں اوہدے ناہ نوں عزت تے جلال دینا شروع کرسکدے آں۔ پر ہمیشہ یاد رکھو پئی اسی خُدا نہیں آں سگوں خُدا ساڈے وچ وسدا اے تے او ساڈے وچوں ہُندیاں ہوئیاں اپنیاں کماں نوں پُوریاں کردا اے۔ تے ایویں او ساڈے نال ہر ویلے موجود رہندا اے، اسی اوہدے نال گل بات کرسکدے

آں۔ او سانوں جاندا اے تے سانوں پچھاندا اے تاں وی اسی اپنیاں خیالاں نوں تے اپنیاں سوچاں نوں اوہدے نال ونڈھ سکدے آں۔

تے آؤ اسی کجھ چِر دے لئی اسرائیلی قوم اُتے خُدا دے ظاہر ہون دے بارے وی دھیان کردے آں۔ جدوں خُدا نے اپنے وعدے دے مُوافق اپنی قوم نوں اِک مُلک دیون دے لئی مصر دے مُلک دے وچوں کڈھیا تے اوہنے کدی وی اوہناں نوں کلیاں نہ چھڈیا۔ سگوں اوہدے بارے وچ پُرانے عہد نامے دے وچ پُرانے عہد نامے دے وچ لِکھیا اے پئی او دن تے رات دونواں دے وچ اوہناں دے نال نال رہندا سی۔ اوہناں نوں لگاتار ایس گل دا احساس رہندا سی پئی اوہناں دی مدد کرن والا خُدا تے اوہناں نوں بچاون والا اوہناں دا خُدا اوہناں دے نال اے۔ تے او اوہناں نوں اوہناں دیاں ویریاں توں بچاوئے گا۔

آؤ اسی ایس حوالے نوں تفصیل دے نال جانن دے لئی خروج ۱۳ باب دی ۲۱ تے ۲۲ آیت نوں ویکھدے آں جتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے خُداوند اوہناں نوں دن نوں راہ وکھاون دے لئی بدل دے تھم وچوں تے رات نوں روشنی دیون دے لئی اگ دے تھم وچوں ہوکے اوہناں دے اگے اگے ٹُردا ہُندا سی تاں پئی او دن تے رات دونواں دے وچ ٹُر سکن۔ او بدل دا تھم دن نوں تے اگ دا تھم رات نوں اوہناں دے اگوں نہیں ہٹدا سی۔

او اوہناں نوں بچاون تے قادر سی جہدا عملی ثبوت سانوں اوس ویلے مِلدا اے جدوں اسرائیلی مُلکِ مصر دے وچوں نکلے تے فرعون وی اپنی ساری فوج دے نال اوہناں دے مگر آگیا۔ پر خُدا نے اوہناں نوں بچاون دے لئی اِک وڈا منصوبہ بنایا ہویا سی۔ اوہناں نے مصریاں نوں اوہناں دے نیڑے نہ آون دِتا سی۔ ہور جانن دے لئی اسی ویکھدے آں پئی خروج ۱۳ باب دی ۱۹ تے ۲۰ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے خُداوند دا فرشتہ جیہڑا اسرائیلی لشکر دے اگے اگے ٹردا ہُندا سی او جا کے اوہناں دے مگر ہوگیا۔ تے بدل دا او ستون اوہناں دے اگوں ہٹ کے اوہناں دے وِچکار ہوگیا۔ تے اوتھے بدل وی سی تے ہنیرا وی سی تاں وی رات نوں اوہدے توں روشنی رہی ایویں او ساری رات اِک دوجے دے نیڑے نہیں آئے سن۔

ایس جلالی بدل دے وچ اصل وچ کیہ سی؟

خُدا دی موجودگی دا نشان! خُدا ایس بدل دے نشان دی رائیں اوہناں نوں ایس گل دا احساس دواندا پیا سی پئی میں تُہاڈے نال آں۔تُہانوں ڈرن یا خوف کھاون دی بالکُل وی لوڑ نہیں اے۔ تے ایویں ایس جلالی بدل دی رائیں خُدا اپنے آپ نوں اوہناں دے اُتے ظاہر کردا اے۔

خُدا صرف دن نوں ای اوہناں دے نال نہیں رہندا سی سگوں او رات نوں وی اوہناں دے کول موجود ہُندا سی تاں پئی او دن تے رات دونواں دے وچ اپنے سفر نوں جاری رکھ سکن۔

جیویں پئی اسی اُتے بیان کیتے گئے حوالے دے وچ ویکھیا اے جتھے ایویں لِکھیا ہویا اے پئی خُداوند دا فرشتہ جا کے اوہناں دے مگر کھلو گیا۔ تے ایتھے خُداوند دا فرشتہ خُدا دی نمائندگی کردا پیا اے۔ جے اسی نویں عہد نامے دے وچ ویکھئیے تے اوتھے مریم، یوسف تے یسوع دے لئی فرشتے واسطے جیہڑے لفظ ورتے گئے نے اوہناں دے وچ بیان کیتا گیا اے پئی خُدا دا اِک فرشتہ۔ پر پُرانے عہد نامے دے وچ خاص طور تے لِکھیا ہویا اے پئی خُداوند دا فرشتہ جیہڑا پئی اوہدی مخصوص موجودگی نوں ظاہر کردا اے۔ خُداوند دے فرشتے توں مُراد اصل وچ او آپ خُداوند سی۔ خُداوند دا او فرشتہ جیہڑا اوہناں دے نال نال رہندا سی او اصل وچ آپ خُدا سی جہدی موجودگی نوں او محسوس کرسکدے سن۔ جدوں خُداوند دا او فرشتہ جا کے اوہناں دے مگر ہوگیا تے اوتھے بدل وی سی تے ہنیرا وی تاں وی رات نوں اوتھے روشنی رہی سی جیہڑا پئی خُداوند دی موجودگی دا ثبوت اے۔ تے فیر لِکھیا ہویا اے پئی او ساری رات اِک دوجے دے نیڑے نہ آئے۔

خُداوند نے اوہناں دیاں ویریاں نوں اوہناں نوں دُور رکھیا۔ او آپ اوہناں تے اوہناں دیاں ویریاں دے وچکار آگیا سی تاں پئی او اوہدیاں لوکاں نوں ہتھ نہ لا سکن۔ اوہنے اپنے وڈے ہتھ دی قُدرت دے نال اوہناں نوں بچایا سی تے اوہناں نوں سمندر دے وچوں لنگایا پر اوہناں دیاں ویریاں نوں سمندر دے وچ ای غرق کر دِتا سی۔ اوہنے اوہناں دی حفاظت کیتی تے اوہناں دیاں مصری ویریاں دے ہتھوں اوہناں نوں صحیح سلامت سُمندر دے اوس پار لے گیا

سی۔ خُدا دے فرشتے دا یعنی خُدا دا اوس تھاں تے موجود ہونا ایس گل دا ثبوت سی پئی او فتح حاصل کرن گے۔ پاک کلام دے وچ سانوں جتھے وی فرشتیاں دا ذکر مِلدا اے اوتھے ضرور خُدا دی حضوری نوں محسوس کیتا جاسکدا اے۔ اپنے آپ نوں ظاہر کردیاں ہوئیاں خُدا کسے نہ کسے طرح دے نال اک عملی نمونہ پیش کردا اے۔ جت اسی تثلیث دے بارے گل کرئیے تے اسی ایس عارضی طور تے ظاہر ہون والی ہستی نوں تثلیث دے وچ دوجی ہستی دے طور تے پچھاندے آں۔

تاں وی انسانی روح اصل وچ کتھے ہے؟ اسی انسانی شکل دے وچ مسیح دی فطرت دے بارے وچ گل بات کیتی سی تے اوہدی شخصیت دیاں کئی پہلواں دے بارے جانن دی کوشش کیتی سی۔ اسی جاندے آں پئی یسوع مسیح خُدا سی تے اِک ای ویلے دے وچ اوہدے وچ کامل انسانیت وی پائی جاندی سی۔ پر لوکی اوہنوں خُدا دا بیٹا نہیں سمجھدے سن کیوں جے ایہدے وچ اِک بھید پایا جاندا اے تے ایہنوں سمجھنا اِک عام بندے دے لئی سوکھا نہیں اے۔ جیہڑا وی بندہ یسوع مسیح نوں خُدا دا پُتر آکھدا اے او خُدا روح دی مدد دے نال ایویں آکھدا اے۔ کسے وی انسان نوں خُدا دا پاک روح ایہہ پچھان دیندا اے پئی او یسوع مسیح نوں خُدا دا پُتر آکھ سکے۔ اسی صرف انسانی سمجھ بوجھ دے نال تے صرف انسانی عقل دے نال اوہدے تے خُدا دے وچ پائے جاون والے تعلق نوں نہیں سمجھ سکدے آں۔

تے اسی ایتھے خُدا دے اپنے آپ نوں ظاہر کرن دے بارے گل بات کردے پئے آں۔اوہنے کئی شکلاں تے کئی تھاواں اُتے اپنے آپ نوں کئی طرح دے نال ظاہر کیتا اے۔ جیویں پئی اسی اپنے ایس مضمون دے وچ اوہدے بارے گل بات کردیاں ہوئیاں ویکھیا سی پئی اوہنے اپنے آپ نوں بدل دے وچ تے طُوفان دے وچ ظاہر کیتا سی۔ ایویں ای اسی کئی تھاواں تے خُدا دے فرشتے دا ذکر پڑھدے آں جہنوں پُرانے تے نویں عہد نامے دے وچ بہت ساریاں لوکاں دے لوک گھلیا گیا سی۔ ایہہ ساریاں گلاں اصل وچ خُدا دی شخصی حضوری نوں ظاہر کردیاں نے۔ خُدا ہر تھاں اُتے موجود اے تے او ہر کسے دی سُندا اے تے ہر کسے نوں جواب دیندا اے۔او ہر کسے دے اُتے نظر رکھدا اے تے اوہناں نوں جیہڑے اوہدے اُتے ایمان رکھدے نے کدی وی نظر انداز نہیں کردا اے۔ او مختلف طرح دے نال اپنے آپ نوں اوہناں دے اُتے ظاہر کردا اے۔ ایہہ عارضی اہمیت رکھدا اے تے ایہدے ظہور کُجھ مخصوص لوکاں دے لئی سی پر جدوں خُدا اپنے آپ نوں اپنے پُتر دے روپ وچ ظاہر کردا اے تے او صرف کُجھ لوکاں دے لئی ای نہیں سی سگوں او ہر کسے دے لئی سی۔ جیہڑا وی اوہدے اُتے ایمان لیاوندا سی او اوہدے تیکر پہنچ سکدا سی۔اوہنے زمین اُتے رہندیاں ہوئیاں اپنیاں کماں، چال چلن ، روئیے تے تعلیمات دی بدولت پئیو دے ناں نوں عزت تے جلال دِتا سی۔ اوہنے پئیو نوں اوہناں نوں وکھایا کیوں جے اصل وچ پئیو اوہدے وچ موجود سی تے او اوہدے وچ رہندیاں ہوئیاں اپنیاں کماں نوں کردا سی۔ پئیو اپنے پُتر دے نال بہت زیادہ پیار کردا اے۔ تے ایویں

ایہہ تثلیث دے وچ دوجی ہستی دی نمائندگی کردا اے۔ او انسان بن گیا تاں پئی ساڈے وچ رہوئے تے سانوں خُدا دے نال مِلا سکے۔ اوہدے انسان تے خُدا ہون دے بارے گل بات کردیاں ہوئیاں اسی سوچ سکدے آں پئی او کامل انسان سی تے کامل خُدا سی۔ تے ایویں اوہدے اندر ایہہ دونویں ای صفتاں اِک ای ویلے دے وچ کم کردیاں سن۔اَج دے دور دے وچ بہت سارے لوکی جیہڑے خُداوند یسوع مسیح دی ذات دے اُتے اعتراض کردے نے۔او کسے وی طرح دے نال ایس گل نوں نہیں جاندے نے ۔ ایس لئی او ایویں دیاں سوالاں دا سہارا لیندیاں ہوئیاں اوہدی ذات نوں تنقید دا نشانہ بناوندے نے۔ پر اِک مسیحی ہُندیاں ہوئیاں ایویں دیاں شکاں ول نوں دھیان نہیں دینا چاہیدا اے جہناں دی کوئی وجہ نہ پائی جاندی ہوئے۔ جدوں اِک بندہ خُدا دے نال اپنے تعلپقات اینے پکے کرلیندا اے پئی اوہنوں ایہدے توں اطمینان تے روح دی تسکین حاصل ہُندی ہوئے تے او خُدا وچ رہندیاں ہوئیاں ایویں دیاں ساریاں سوالاں نوں سوکھا ای سمجھ جاندا اے جہناں نوں سمجھنا پہلاں اوہدے لئی اوکھا ہُندا سی۔ خُداوند یسوع مسیح دی زمینی حیاتی ہر اِک بندے دے لئی اِک کامل نمونے دی حیثیت رکھدی اے۔ کوئی وی بندہ جیہڑی اوہدی حیاتی نوں اگے رکھدیاں ہوئیاں اوہدی فطرت نوں سمجھدیاں ہوئیاں اوہنوں اپنی ذات وچ شامل کردا اے تے ایہہ اوہدے لئی اِک کامیاب تے تے خُوشیاں دے نال بھری ہوئی حیاتی دی ضمانت اے۔ جیہڑے بندے دی حیاتی دے وچ خُدا دی موجودگی پائی جاندی ہوئے اوہدی حیاتی وچ بہت چھتی تبدیلیاں آنیاں شروع

ہوجاندیاں نے۔ ایہہ تبدیلیاں جسمانی نہیں ہُندیاں نے تے او بندی ویکھن ی حد تیکر پہلاں دی طرح سی وکھالی دیندا اے۔ پر اوہدی سوچ، روئیے، چال چلن، کردار، گل بات، دوجیاں دے نال تعلُقات وچ واضح تبدیلی آجاندی اے۔جہنوں اوہدے آسے پاسے دیاں لوکاں دے وچ بہت چھیتی محسوس کر لیا جاندا اے۔ پر اصل وچ خُدا دی موجودگی توں کیہ مُراد اے؟ جیہڑی تھاں اُتے خُدا موجود ہُندا اے او تھاں پاک ہوجاندی اے۔ کیوں جے خُدا پاک اے ایس لئی اوہدے نال نال ٹُرن والا ہر اِک بندہ پاک ہُندا اے۔ او پاکیزگی نوں پسند کردا اے تے او چاہندا اے پئی اوہنوں منن والے تے اوہدے پُتر یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیاون والے لوکی وی پاک ہون۔ اوہدے ظہور دے تعلُق دے نال جتھے وی ذکر پایا جاندا اے اوہدی پاکیزگی تے اوہدے جلال نوں واضح طور تے بیان کیتا گیا اے۔ خُدا نےجیہڑی تھاں نوں اپنیاں لوکاں دے لئی چُنیا سی اوہنے اوہنوں ساریاں ناپاک قوماں نوں پاک کیتا۔ اوہنے اوہناں ساریاں قوماں نوں اوہناں دے اگوں دفع کیتا تاں پئی او اوس مُلک نوں تے اوس سرزمین نوں پاک کرے جتھے اوہدیاں لوکا نے رہنا سی۔ خُدا آپ اوہناں دے وچکار رہندا سی تے او اپنے رہن دے لئی کدی وی ایویں دی تھاں نوں نہیں چُن سکدا اے جیہڑی پاک نہ ہوئے۔ ایس ای پاکیزگی دے تعلُق نال کُجھ ہور حوالے وی پائے جاندے جہناں اتے اسی دھیان کراں گے۔ جیویں پئی تُسی اوس واقع نوں تے جاندے ای او جدوں خُدا نے پہلی واری موسی اُتے اپنے آپ نوں ظاہر کیتا سی۔ او ویکھدا اے پئی اِک جھاڑی دے وچ اگ لگی ہوئی اے پر او سڑدی نہیں

پئی اے۔او اوہنوں ویکھن دے لئی اودھر نوں جاندا اے تے اوہنوں بالکُل وی پتہ نہیں اے پئی ایہدے وچ کیہ پایا جاندا اے۔ او نہیں جاندا اے پئی اوہدے نال کیہ ہون والا اے تے اوہدی ملاقات کِدے نال ہون والی اے۔ ایس توں پہلاں موسی دا خُدا دے نال گلاں کرن دا کوئی تجربہ نہیں سی۔ او خُدا نوں نہیں جاندا سی پئی او کون اے تے اوہدے نال اوہدا کیہ تعلُق اے۔جدوں او نیڑے ہویا تے ویکھیا پئی جھاڑی وچ اگ لگی ہوئی اے پر او سڑدی کیوں نہیں پئی اے، او ایہدے توں کُجھ حیران ہوگیا سی۔ تے جدوں او ویکھن نوں اگے وہدیا تے اوہنوں اِک آواز آئی تے او اِک دم کھلو گیا۔ ایہہ خُداوند اسرائیل دے خُدا دی آواز سی جہنے اوہنوں سدیا سی۔ اوہنے فوری طور تے اوہنوں اپنے پاک ہون دا احساس دوایا تے اوہنوں آکھیا پئی اپنی جُتی لا دے کیوں جے جیس تھاں اُتے تُوں کھلوتا ایں او پاک اے۔ آؤ اسی پاک کلام دے وچوں ویکھدے آں پئی خروج ۳ باب دی ۳ توں ۵ آیت دے وچ کیہ لِکھیا ہویا اے:

تے فیر موسی نے آکھیا پئی میں ایس وہڈے منظر نوں تے ویکھاں پئی ایہہ جھاڑی کیوں نہیں سڑ جاندی اے۔ جدوں خُداوند نے ویکھیا پئی او کترا کے ویکھن نوں آوندا پیا اے تے خُدا نے اوہنوں جھاڑی دے وچوں پُکار کے آکھیا پئی اے موسی! اے موسی! اوہنے آکھیا میں حاضر آں۔ فیر اوہنے آکھیا پئی ایہدر نوں نہ آ۔ اپنیاں پیراں توں جتی اُتار دے کیوں جے کجیہڑی تھاں اُتے تُوں کھلوتا ایں او پاک اے۔

موسی بڑا حیران سی پئی ایہہ جھاڑی کیوں نہیں سڑ جاندی اے۔ او سوچدا ہوئے گا پئی ایہہ
تے کُجھ وکھری طرح دی جھاڑی اے کیوں جے ایہدیاں ٹہنیاں سڑدیاں ای نہیں پئیاں۔ایس
لئی او ایہنوں ویکھن نوں مُڑیا سی۔

تے فیر ایس ای سلسلے دے اِک ہور کڑی سانوں یشوع دی کتاب دے ۵ ویں باب دی ۱۵
ویں آیت دے وچوں مِلدی اے۔جتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے خُداوند دے لشکر دے سردار نے یشوع نوں آکھیا پئی تُو اپنے پیراں توں جُتی لا دے کیوں
جے ایہہ تھاں جتھے تُو کھلوتا ایں پاک اے۔تے یشوع نے ایویں ای کیتا۔

ایہدے باہجوں جے اسی اسرائیل دے مُڈھ دے حالات نوں جانن دی کوشش کریئے تے خُدا
نے اوہناں نوں سختی دے نال ایس گل دی تاکید کیتی ہوئی سی پئی او اپنے آپ نوں پاک صاف
رکھیا کرن کیوں جے خُداوند اوہناں دا خُدا اوہناں دے وچکار رہندا سی تے او اوہناں دی خیمہ
گاہ دے وچ پھردا ہُندا سی۔ تاں پئی او اوہناں نوں اوہناں دیاں ویریاں توں بچائے رکھے۔ اوہنے
اوہناں نوں اپنے حُکم تے قوانین عطا کیتے ہوئے سن تاں پئی او اپنے آپ نوں ہر طرح دی
ناپاکی توں پاک رکھیا کرن۔ اوہنے اوہناں نوں دسیا سی پئی جے او اپنے آپ نوں تے اوس تھاں
نوں پاک رکھن گے تے خُداوند اوہناں دے وچکار رہوئے گا تے اوہناں نوں بچاوئے گا تے
برکت دیوئے گا۔ پر جے اوہناں دے وچ نجاست پائی گئی تے او اوہناں توں پھر جاوئے گا۔

جے اسی استشنا دی کتاب دے ۲۳ویں باب دی ۱۱ویں آیت نوں ویکھیئے تے اوتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

پر جدوں شام ہون لگے تے او پانی دے نال غُسل کرے تے جدوں سُورج ڈُب جاوئے تے او خیمہ گاہ وچ آوئے۔ اسی انسان آں تے اسی اوہدی پاکیزگی دے معیار تیکر نہیں پہنچ سکدے آں۔ او سانوں ایس قابل بناوندا اے پئی اسی اوہدی آواز نوں سُن سکیئے، او سانوں دھوندا تے پاک کردا اے۔ او کدی وی پسند نہیں کردا اے پئی کوئی وی ناپاک بندہ اوہدے حضور دے وچ آوئے۔ او اپنی پاکیزگی دے معیار اُتے سمجھوتا نہیں کردا اے۔

خُداوند دی ہیکل تے اوہدے وچ پائیاں جاون والیاں ساریاں شیواں دے وچ پاکیزگی دے معیار دا خاص خیال رکھیا جاندا سی۔ تے کسے وی ناپاک بندے نوں اوہنوں ہتھ لاون دی اجازت نہیں سی۔ صرف او ای بندے جہناں نوں خُدا نے چُنیا سی ایہہ کم کرسکدے سن۔ سموئیل دی دوجی کتاب دے مُطابق خُدا خُداوند دے صندوق نوں جیہڑا کھوہ لیا گیا سی واپس اسرائیل دے وچ لیایا جاندا پیا سی تے لوکی بہت ای خُوش سن۔ تے ایویں ہویا پئی ٹگیاں نوں ٹھیڈا لگیا تے عُزہ نے ہتھ وہدایا تے خُداوند دے صندوق نوں پھڑ لیا پر ایویں کرنا خُداوند دی پاکیزگی دے خلاف سی۔ ایس لئی خُداوند دا غُصہ عُزہ دے اُتے بھڑکیا۔ آؤ اسی ایہدے بارے وچ ۲سموئیل ۶ باب دی ۶ تے ۷ آیت دے وچوں پڑھدے آں جتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے جدوں او نکون دے کھلیان تے پہنچے تے عُزہ نے خُداوند دے صندوق نوں ہتھ وہدا کے پھڑ لیا کیوں جے ٹگیاں نے ٹھوکر کھائی سی۔ تے فیر خُداوند دا غُصہ عُزہ اُتے بھڑکیا تے خُدا نے اوتھے ای اوہنوں اوہدی خطا دے سببوں ماریا تے او اوتھے خُدا دے صندوق دے کول ای مر گیا۔

خُداوند دے صندوق نوں فلستیاں نے کھوہ لیا سی تے او اہنوں اپنے نال اپنے مُلک نوں لے گئے سن۔ سارے لوک پریشان سن پئی اسرائیل توں حشمت جاندی رہی سی کیوں جے اسرائیل دے خُدا دا صندوق اوہناں دے کول نہیں رہیا سی۔ فلستیاں نے خُدا دے صندوق نوں نال لے جا کے اوہنوں دجون دے مندر دے وچ رکھیا سی کیوں جے او بُتاں نوں منن والی قوم سن تے دجون اوہناں دے دیوتے دا ناہ سی۔

فلستی ہمیشہ ای اسرائیل دے ویری رہئیے سن تے او کئی واری اسرائیلیاں دے نال جنگ وی کردے رہئیے سن پر خُدا نے اوہناں نوں اسرئیل دے اُتے غالب نہیں آون دِتا سی۔ ایس واری وی اوہناں نے اسرائیل دے نال جنگ کیتی سی پر ایویں ہویا پئی ایس واری اسرائیل نوں شکست ہوئی سی۔ جدوں ایویں ہویا تے اسرائیلی وڈیریاں نے صلاح کیتی پئی ایویں کیوں ہویا اے؟ اِج کیوں خُدا ساڈی مدد نہیں کیتی اے۔ اوہناں نے آکھیا پئی اسی خُداوند دے عہد دے صندوق نوں اپنے نال لشکر گاہ دے وچ لے جاندے آں تاں پئی خُدا ساڈیاں ویریاں دے نال ساڈے ولوں ہو کے لڑے۔ تے اوہناں نے ایویں ای کیتا۔ جدوں خُداوند دا صندوق لشکر گاہ

دے وچ پہنچیا تے سارے اسرائیلی ایویں زور دے نال للکارے پئی زمین گونج گئی۔ پس سارے فلستی پریشان ہوگئے پئی ایہہ تے او خُدا اے جہنے بہت ساریاں قوماں نوں اسرائیل دے اگوں فنا کر دِتا سی۔ ایس لئی ہُن سانوں ایس وہڈے دیوتے دے ہتھوں کون بچاوئے گا۔ ایس لئی اوہناں نے آکھیا پئی اے فلستیوں تُسی ایس عبرانی دیوتے دے نال مردانگی دے نال لڑو تاں پئی تُسی ایہناں دے غُلام نہ بن جاوٗ تے فیر او فلستی لڑے تے اوہناں نے فیر اسرائیل نوں ہرا دِتا۔ تے اسرائیلیاں دے وچ ۳۰ ہزار دے نیڑے لوک ماری گئے سن۔ عیلی کاہن دے دونویں ای پُتر مارے گئے سن تے اوہناں نے خُداوند دے صندوق نوں اسرائیلیاں توں کھوہ لیا سی۔ تے ایس ای دُکھوں پئی خُداوند دا صندوق کھوہ لیا گیا اے عیلی کاہن جیہڑا پئی بُڈھا بندہ سی او کُرسی توں پچھاڑ کھا کے ڈِگیا تے مر گیا سی۔

فلستیاں نے خُداوند دے صندوق نوں لیا تے اوہنوں لے جا کے اپنے دیوتا دجون دے مندر دے وچ رکھ دِتا سی۔ آوٗ اسی ایہنوں ہور تفصیل دے نال جانن دے لئی خُداوند دے پاک کلام دے وچوں پڑھدے آں۔ ۱ سموئیل ۵ باب دی ۱ توں ۷ آیت:

تے فلستیاں نے خُداوند دا صندوق کھوہ لیا تے او اوہنوں ابن عزر توں اشدُود نوں لے گئے۔تے فلستی خُدا دے صندوق نوں لے کے اوہنوں دجون دے گھر دے وچ لیائے تے دجون دے کول اوہنوں رکھیا۔ تے اشدُودی جدوں صُبح نوں سویرے اُٹھے تے ویکھیا پئی دجون خُداوند دے صندوق دے اگے مُدھا پیا ہویا سی۔تے فیر اوہناں نے دجون نوں لے کے اوہنوں

اوہدی تھاں تے فیر کھلار دِتا۔ تے فیر او جدوں دوسرے دیہاڑے دی صُبح نوں سویرے اُٹھے تے ویکھیا پئی دجون خُداوند دے صندوق دے اَگے مُدھا پیا ہویا سی تے دجون دا سر تے اوہتھاں ہتھیلیاں دہلیز اُتے پیاں ہوئیاں سن۔صرف دجون دا دھڑ ای دھڑ رہ گیا سی۔ ایس لئی جِنے دجون دے پُجاری تے دجون دے گھر وچ آوندے نے اَج تیکر دجون دی دہلیز دے اُتے پیر نہیں رکھدے نے۔

پر خُداوند دا ہتھ فلستیاں دے اُتے بھاری ہویا تے او اوہناں نوں مارن لگیا۔تے اوہنے اشدود تے اوہدے آسے پاسے دیاں لوکاں نوں گلٹیاں دے نال ماریا۔ تے اشدُودیاں نے جدوں ایہہ حال ویکھیا تے آکھن لگے پئی اسرائیل دے خُدا دا صندوق ساڈے نال نہ رہوئے کیوں جے اوہدا ہتھ پیہڑی طرح دے نال ساڈے تے ساڈے دیوتا دجون اُتے ہے۔

اسی جاندے آں پئی خُدا پاکیزگی دا خُدا اے تے او پاک تھاں نوں پسند کردا اے۔ او کسے وی طرح ایس گل نوں برداشت نہیں کرسکدا اے پئی اوہدی حضوری دے نشان نوں یعنی اوہدے عہد دے صندوق نوں اِک بُت دے مندر دے وچ رکھیا جاوئے۔ پر جے اسی ایس حوالے دے اگلے حصے دا مُطالعہ کریئے تے سانوں پتہ لگدا اے پئی خُداوند نے اوہناں دے دیوتا نوں وی سزا دِتی جہنوں او منندے سن۔ جدوں اوہناں نے ویکھیا پئی اوہناں دا دیوتا خُداوند دے اگے مُدھا پیا ہویا اے تے اوہناں نے اوہنوں سِدھا کیتا۔ پر جدوں اوہناں نے فیر ویکھیا تے او فیر خُداوند دے صندوق دے اگے مُدھا ڈِگیا ہویا سی تے اوہدے ہتھ تے اوہدا سر دہلیز

اُتے پیا ہویا سی۔ ایہدے علاوہ خُداوند نے اوہناں نوں کُجھ ہور سزاواں وی دِتیاں سن۔ ایویں فلستی ڈر گئے سن تے اوہناں نے خُداوند دے صندوق نوں اسرائیل دے ول نوں روانہ کر دِتا۔ تے اوہدے حضور قُربانیاں چڑھاوندیاں ہوئیاں اوہدی تمجید کیتی۔ایویں اوہناں دے اُتوں ایہہ بلا ٹل گئی تے اوہناں اُتوں مُصیبت دُور ہوگئی۔

ایہدے باہجوں ایہہ ہویا پئی جدوں خُداوند دے صندوق نوں اسرائیل دے وچ لیایا گیا تے اوتھے اِک ہور طرح دا واقعہ پیش آوندا اے جہدا ذکر اسی ایس واقعہ دے شروع وچ سُنیا اے۔ جدوں لوکاں نے ویکھیا پئی خُداوند دا صندوق واپس آوندا پیا اے تے لوکی جیہڑے کھیتاں دے وچ کم کردے پئے سن او خُوشی دے نال بھر گئے تے للکارن لگے۔ پئی خُداوند دا صندوق اوہناں دے مُلک دے وچ واپس آگیا اے۔ اوہناں نے خُداوند اپنے خُدا دے حضور وچ قُربانیاں پیش کیتیاں۔ پر اسی جاندے آں پئی خُداوند دا غُصہ اوس ویلے عُزہ اُتے بڑھکیا جدوں اوہنے خُدا دے صندوق نوں ہتھ لگایا سی۔ تے اسی ویکھیا پئی خُدا نے اوہدی خطا دے سببوں اوہنوں اوس ای ویلے ماریا تے او اوہدوں ای خُداوند دے صندوق دے کول مرگیا سی۔

تے او گل جہدے اُتے اسی دھیان کرن دی کوشش کردے پئے آں او ایس ای واقعہ دے وچ اے۔ کیوں جے جدوں داؤد نے ویکھیا پئی خُداوند نے عُزہ نوں ماریا تے او ڈر گیا تے خُداوند دے صندوق نوں اپنے شہر وچ نہ لے گیا سگوں اوہنوں اِک پاسے جاتی عوبید ادوم دے گھر وچ رکھ دِتا۔ پر خُداوند نے جاتی عوبید نوں تے اوہدے گھرانے نوں برکت دِتی۔

پاک کلام دے وچ بہت واری ایس گل نوں بیان کیتا گیا اے پئی خُدا اوہناں نوں برکتاں دیندا اے جیہڑے اوہدیاں بارگاہاں دے وچ رہندے نے۔ جیہڑے اوہدے نیڑے نیڑے رہندے نے او اوہدے توں برکتاں پاوندے نے۔ جے اسی ۲ سموئیل ٦ باب دی ۱۱ویں آیت نوں پڑھئیے تے اوتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے خُداوند دا صندوق جاتی عوبید ادوم دے گھر وچ تِن مہینیاں تیکر رہیا تے خُداوند نے عوبید ادوم تے اوہدے گھرانے نوں برکت دِتی۔

خُداوند نے اوس خاندان نوں جیہڑے اوہدی حضوری وچ رہندے سن برکت دِتی سی۔ تے جیویں اسی ایس سارے واقعے وچ پڑھدے آں پئی جدوں داؤد نے ایہہ سُنیا پئی خُداوند نے عوبید ادوم تے اوہدے سارے گھرانے نوں برکت دِتی اے تے او خُوشی خُوشی خُداوند دے صندوق نوں اپنے شہر وچ لے آیا تے اوہنوں اوس تھاں رکھیا جیہڑی اوہدے لئی بنائی گئی سی۔اوہنے خُداوند دے صندوق دے لئی خُوشی کیتی تے اسرائیل دی ساری جماعت نوں کھاون دے لئی گوشت دا اِک ٹوٹا تے کشمش دی اِک ٹکی دِتی۔

تے اسی ایس ویلے خُداوند دی موجودگی تے اوہدی حضوری دے بارے گل بات کردے پئے آں۔ اسی دھیان کردے پئے آں پئی اصل وچ خُدا دی حضوری توں مُراد کیہ اے؟ ایہدے بارے پاک کلام دے وچ بہت سارے حوالے پائے جاندے نے۔ خُدا جدوں کسے نوں اپنی حضوری دا احساس بخشدا اے تے سب توں پہلاں او تھاں جتھے خُدا اپنے آپ نوں ظاہر کردا

اے پاک ہوجاندی اے۔ او سرزمین خُدا دے جلال دی وجہ توں پاکیزہ تے اہم ہوجاندی اے۔
موسیٰ بڑا حیران سی پئی ایس جھاڑی وچ تے دوجیاں جھاڑیاں دے وچ کیہہ فرق اے؟ جدوں موسیٰ اوہنوں ویکھن دے لئی اودھر نوں ہویا تے خُدا نے اوہنوں آکھیا پئی اپنی جُتی لا دے کیوں جے جیہڑی تھاں اُتے توں کھلوتا ہویا ایں او پاک اے۔ بالکُل ایویں ای جدوں خُدا دی حضوری ساڈے اندر پائی جاندی اے تے ساڈی ظاہری حالت وچ کوئی واضح تبدیلی تے نہیں آوندی اے پر ساڈی روح دے وچ اِک نواں پن شامل ہوجاندا اے۔ جیویں ای جھاڑی وچ کوئی تبدیلی نہیں ہُندی اے سگوں اوہدے وچ لگی ہوئی اگ دے باوجود او سڑدی نہیں اے۔
سگوں ایہہ ایویں ای قائم رہندی اے تے ایہدے وچ اوس جھاڑی دا کوئی کمال نہیں اے سگوں ایہہ اوس کامل ہستی دا جلال اے جیہڑی ایس جھاڑی دے وچ لگی ہوئی اگ دے وچوں ہو کے اوہتھے موجود سی۔ خُدا اپنے آپ نوں ایس بلدی ہوئی جھاڑی، جلالی بدلاں، طُوفان، فرشتیاں تے کُجھ ہور طرح دیاں وکھریاں شکلاں دی رائیں ظاہر کردا رہیا سی تے اخیری اوہنے اپنے سوہنے پُتر دی رائیں اپنے آپ نوں ساڈے اُتے ظاہر کیتا سی۔
اوہدی حضوری دے وچ داخل ہون والے دے لئی پاکیزگی شرط اے۔ ایہدے اُلٹ جے اسی دوجیاں قوماں یاں دوجیاں مذہباں دے وچ ایہدے حوالے دے نال ویکھئیے تے سانوں پاکیزگی دے ایس میعار دی کتے وی مثال نہیں مِلدی اے۔ جے پُرانے عہد نامے وچ پائیاں جاون والیاں قوماں تے اوہناں دیاں مذہبی رسماں دے اُتے دھیان کریئے تے اسی ویکھ سکدے آں

پئی اوتھے پائے جاون والے حالات وچ سانوں پاکیزگی تے تقدس دا واضح فقدان نظر آوندا اے۔

اسی اوہناں دُنیاوی بُتاں دے بارے وچ جاندے آں جیہڑے صرف لکڑی یا پتھر دے بنے ہوئے ہُندے نے۔اسی جاندے آں پئی او نہ تے ویکھ سکدے نے تے نہ ای او سُن سکدے نے تے فیر کیویں او کِسی دُعا دا جواب دے سکدے نے۔ اوہناں دے وچ حیاتی نہیں پائی جاندی اے او محض لکڑی یا پتھر ہُندے نے او کسے وی طرح کِسی شکست یا فتح دے ذمہ دار نہیں ٹھہر سکدے نے۔

اسرائیلی قوم دے وچ جیوندے خُدا دی موجودگی نوں فتح دا نشان سمجھیا جاندا سی۔ کیوں جے اوہناں دا خُدا اوہناں دیاں ویریاں دے مُقابلے وچ اوہناں دی کُمک کردا سی تے او آپ اوہناں دے ولوں ہو کے لڑدا ہُندا سی۔ تے ایویں دی صورتِ حال دے وچ ہرن دا سوال اے نہیں پیدا ہُندا اے۔ پر جے کدی ایویں ہُندا تے اوہدے وچ اوہناں دی کوئی خطا دا ہتھ ہُندا سی یا اوہناں نے خُدا دیاں حُکماں دی نافرمانی کیتی ہُندی اے جہدی سزا خُدا اوہناں نوں دیندا اے۔اوہنے اپنیاں حُکماں نوں اپنیاں لوکاں نوں واضح تے صاف دِتا ہویا سی تے اوہ بالکُل وی اجازت نہیں دیندا سی پئی کوئی اوہدیاں حُکماں نوں توڑے۔ جدوں تیکر او اوہدیاں حُکماں اُتے قائم رہے او اوہناں نوں برکت دیندا رہیا تے اوہناں دے نال رہیا سی تے اوہنے اوہناں نوں اپنی پناہ دے وچ سانبھ کے رکھیا سی۔ پر جدوں اوہناں نے اوہدیاں حُکماں نوں مننا چھڈیا تے اوہنے اوہناں نوں چھڈ دِتا۔ ایس حالت وچ اوہناں دے ویری جیہڑے اوہناں دے آسے پاسے

وسدے سن اوہناں نے اوہناں دے اُتے چڑھائی کیتی۔ تے بہت واری ایویں ہویا سی پئی اوہناں نے دیاں ویریاں نے اوہناں نوں تباہ کیتا تے اوہناں دے مُلک نوں برباد کردیاں ہوئیاں اوہناں نوں اسیر کر کے اپنی غُلامی وچ اپنے نال اپنے مُلک نوں لے گئے سن۔ تے کئی وریاں تیکر غُلامی دے وچ رہن دے باہجوں جدوں او اپنے خُدا نوں یاد کردے سن تے اوہدے ول نوں رجوع لیاوندے سن تے او اوہناں نوں راہ وکھاوندا سی تے اوہناں دی واپسی دے لئی انتظام کردا سی۔ ایویں ای اَج وی لوکی اپنیاں کماں تے اپنیاں منصوبیاں دے وچ کامیاب ہون دے لئی خُدا توں دُعا کردے نے۔

خُدا نے اوہناں دے پئیو دادے دے نال وعدہ کیتا سی تے ایس وعدے نوں پُورا ہون دے وچ کئی صدیاں لگ گئیاں سن۔ پر اوہنے اوہناں دے نال کیتے گئے وعدے نوں پُورا کیتا تے اوہناں نوں اوس سرزمین دے وچ پہنچایا جیہڑی اوہنے اوہناں دے لئی مُقرر کیتی سی۔ اوہدا اپنے قول دے مُطابق اپنے وعدے نوں بنھانا اوہدے فضل دا اِک ثبوت سی۔ او وعدیاں دا سچا خُدا اے بھاویں جے اوہدیاں لوکاں نے کئی واری اوہدی نافرمانی کیتی سی تے اوہنوں رد کر دِتا سی پر اوہنے اپنی رحمت نوں اوہناں توں وکھ نہیں کیتا سی۔ اوہنے اوہناں دی حیاتی دے ہر اِک شعبے وچ اوہناں دی بہترین راہنمائی دے لئی اوہناں نوں اپنے اپنے حُکم دِتے ہوئے سن۔ تے اوہنے اوہناں نوں چنگی طرح دے نال دسیا ہویا سی پئی او کیہ کیہ پسند کردا اے تے

کیہڑیاں گلاں نے جیہڑیاں اوہنوں چنگیاں نہیں لگدیاں نے۔اوہنے اپنیاں حکماں نوں اپنے بندے موسی دی رائیں اوہنوں تیکر پہنچایا سی۔

یاد رکھو پئی اسی خُدا دی موجودی تے اوہدے اپنے آپ نوں ساڈے اُتے ظاہر کرن دے بارے گل بات کردے پئے آں۔ تے جدوں خُدا بندہ موسی اوہدے نال گلاں کرن دے باہجوں اوہدی حضوری توں باہر آوندا اے تے خُدا دی حضوری دے احساس نوں اوہدے چہرے توں ویکھیا جاسکدا اے۔ اوہدے چہرے دی جلد چمکدی ہُندی سی جیہڑا پئی جلالی خُدا دے اوتھے موجود ہون دا ثبوت سی۔ آؤ اسی اپنی راہنمائی دے لئی خروج دی کتاب دے ۳۴ باب دی ۲۹ توں ۳۵ آیت اُتے دھیان کردے آں جتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے جدوں موسی شہادت دیاں دونواں لوحاں اپنیاں ہتھاں وچ لیندا ہویا سینا پہاڑ توں لتھدا آوندا سی تے پہاڑ توں ہیٹھاں آوندیاں ہوئیاں اوہنوں پتہ نہیں سی پئی خُداوند دے نال گلاں کرن دی وجہ توں اوہدا چہرہ چمکدا پیا سی۔ تے جدوں ہارون تے بنی اسرائیل نے اوہدے اُتے دھیان کیتا تے اوہدے چہرے نوں چمکدیاں ہوئیاں ویکھیا تے او اوہدے کول آون توں ڈرے۔ تے فیر موسی نے اوہناں نوں سدیا تے ہارون تے جماعت دے سارے سردار اوہدے کول لوٹ آئے تے موسی اوہناں دے نال گلاں کرن لگ پیا۔تے بعد وچ جدوں سارے بنی اسرائیل نیڑے آئے تے اوہناں نے او ساریاں حکماں نوں جیہڑے خُداوند نے کوہ سینا اُتے گلاں کردیاں ہوئیاں اوہنوں دِتے سن اوہناں نوں دِتے۔ تے جدوں موسی گلاں کر چُکیا تے

اوہنے اپنے مُنہ دے اُتے نقاب پالیا۔ تے جدوں موسی خُداوند دے نال گلاں کرن دے لئی اوہدے سامنے جاندا تے باہر نکلن ویلے تیکر نقاب نوں اُتاری رکھدا سی۔ تے اوہنوں جیہڑا حُکم مِلدا سی او اوہنوں باہر آکے بنی اسرائیل نوں دس دیندا سی۔ تے بنی اسرائیل موسی دے چہرے نوں ویکھدے سن پئی اوہدے چہرے دی جلد چمکدی پئی اے۔ تے جدوں تیکر موسی خُداوند دے نال گلاں کرن دے لئی نہیں جاندا سی اوس ویلے تیکر اپنے مُنہ اُتے نقاب پائی رکھدا سی۔

خُدا دے جلال نوں برداشت کرنا اِک عام بندے دے وس دی گل نہیں اے۔ جدوں او ظاہر ہُندا اے تے بہت کُجھ ہُندا اے جیہڑا بڑی چھیتی دے نال ہوجاندا اے تے شیواں بڑی تیزی دے نال حرکت وچ آنا شروع ہوجاندیاں نے۔ جدوں خُدا موجود ہُندا اے تے بہت کُجھ ہُندا اے جیہڑا ساڈی توقع توں وی وہد کے ہوجاندا اے۔

موسی جدوں خُدا دے نال گلاں کرن دے باہجوں واپس آوندا سی تے اوہنوں اپنا مُنہ نقاب دے نال لُکانا پیندا سی۔ کیوں جے لوکی اوہدے کول آون توں ڈردے سن۔ خُدا دا جلال اینا بھر پُور ہُندا سی پئی اوہدا پرچھاواں کسے شے دے اُتے پیندا سی تے اوہدے اُتے اپنا نشان چھڈ دیندا سی۔ جے اسی اپنیاں حیاتیاں دے وچ خُدا دے جلال نوں ظاہر کرنا چاہندے آں تے سانوں خُدا دے نال ویلا لنگاونا ہوئے گا۔

ساڈے وچوں بہت سارے لوکی نے جیہڑے اپنے نال دیاں بندیاں کولوں بہت ساریاں چنگیاں تے پیہڑیاں گلاں سِکھدے نے تے اوہناں نوں اپنا لیندے نے۔ پر جیہڑی لوکی خُدا دے نال ویلا لہنگاون نوں ترجیح دیندے نے تے لگاتار ایویں ای کردے نے اوہناں دیاں حیاتیاں دے وچوں ایس گل دی جھلک نظر آوندی اے۔ اوہناں دیاں حیاتیاں دے وچوں خُدا دی موجودگی دے آثار نظر آوندے نے۔ خُدا جدوں کسے انسان دی حیاتی دے وچ داخل ہُندا اے تے او اوہدے وچ بہت کُجھ بدل دیندا اے۔ او اوہدی شخصی حیاتی نوں بدل دیندا اے، تُہاڈے کم کرن دے انداز دے وچ واضح تبدیلی آجاندی اے۔ دوجیاں دے نال تُہاڈیاں تعلُقات دے وچ واضح تبدیلی آجاندی اے، تُسی دوجیاں دے نال وفادار بن جاندے او۔ ساڈے وچ اِک بدلاؤ آنا شروع ہوجاندا اے جہدے اسی خُدا وچ رہندیاں ہوئیاں اوہدے جلال دے وچ شامل ہونا شروع ہوجاندے آں۔

جے اسی ۲ کرنتھیوں ۳ باب دی ۱۷ تے ۱۸ آیت نوں ویکھئیے تے اوتھے ایویں لِکھیا ہویا اے:
تے خُداوند روح اے تے جتھے خُداوند دا روح اے اوتھے آزادی اے۔ پر جدوں ساڈیاں ساریاں دیاں بے نقاب چہریاں توں خُداوند دا جلال ایویں مُنعکس ہُندا اے جیویں آئینے وچوں تے اوس خُداوند دی رائیں جیہڑا روح اے اسی اوس ای جلالی صورت دے وچ درجہ بدرجہ بدلدے جاندے آں۔

تے اجے تیکر اسی خُدا دی موجودگی دے بارے وچ گل بات کردے پئے آں۔ تے ساڈے کول ایس سارے پڑاوٗ دا خاکہ تحریری طور تے موجود اے جہدے وچوں راہنمائی حاصل کردیاں ہوئیاں اسی اگے وہدے پئے آں۔ ترے ہُن جیہڑا اگلا نُقطہ ساڈے کول پایا جاندا اے او خُدا دیاں بہت ساریاں وعدیاں وچوں اِک اے پئی او زمین اُتے سکونت کرن دے لئی آوئے گا۔ ایہدے بارے وچ بہت سارے حوالے پائے جاندے نےجہناں وچوں کُجھ اُتے اسی دھیان کراں گے۔ ساریاں توں پہلاں اسی ویکھاں گے پئی یسعیاہ ۴ باب دی ۴ توں ۶ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

جدوں خُداوند صیون دیاں دِھیاں دی گندگی نوں دُور کرے گا تے یروشلیم دا لہو عدل تے سوزان دی روح دی رائیں دھو دیوئے گا۔ تدوں خُداوند فیر صیون دے پہاڑ دے ہر اِک مکان اُتے تے اوہدیاں مجلس گاہواں دے اُتے دن نوں بدل تے دھواں تے رات نوں روشن شعلہ پیدا کرے گا۔ سارے جلال دے اُتے اِک تنبو ہوئے گا تے اِک سائبان جیہڑا دن نوں گرمی وچ چھاں دار مکان تے ہنیری تے جھڑی دے ویلے آرام گاہ تے پناہ دی تھاں ہوئے۔

ایتھے بیان کیتی گئی ایس تصویر توں کیہ مُراد اے؟ ایتھے خُدا جو کُجھ بیان کردا پیا اے اوہدے توں مُراد اوہدا جلال اے جیہڑا دوبارہ اوہدیاں لوکاں دے وچ آون نوں اے۔ تے فیر ایہدے باہجوں خُدا دا بہت ای اعلیٰ طور تے اپنے آپ نوں ظاہر کرنا اے۔

یسعیاہ ۲۴ باب دی ۲۳ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے جدوں فوجاں دا رب صیون دے پہاڑ اُتے تے یروشلیم دے وچ اپنیاں بزُرگ بندیاں دے اَگے حشمت دے نال راج کرے گا تے چن مُضطرب تے سُورج شرمندہ ہوئے گا۔

ایہہ اوہدا اپنے آپ نوں ظاہر کرن دا اِک انداز اے۔ جدوں او آپ اپنیاں لوکاں دے اُتے ظاہر ہوئے گا او نہ صرف ظاہر ہوئے گا سگوں او اوہناں دے اُتے راج وی کرے گا۔ تے فیر ساری لوکی ویکھن گے پئی ایہہ خُداوند اے۔ اوہدا جلال اِک بادشاہت دی صورت وچ تے اپنیاں لوکاں دے اُتے سلطنت دی صورت وچ ساریاں اُتے ظاہر ہوئے گا۔تے جدوں ایویں ہوئے گا تے اوہدیاں لوکاں دا ردعمل کیہ ہوئے گا؟ آؤ ویکھدے آں پئی یسعیاہ ۲۵ باب دی ۹ آیت دے وچ ایہدے بارے کیہ لِکھیا ہویا اے:

اوس ویلے ایویں آکھیا جاوئے گا لو ایہہ ساڈا خُداوند اے۔ اسی اوہدی ای راہ تکدے پئے سی تے او ای سانوں بچاوئے گا۔ ایہہ خُداوند اے اسی اوہنوں ای اُڈیکدے پئے سی اسی اوہدی مُکتی توں خُوش و خروم ہواں گے۔

تے اگے وہددے آں تے ویکھدے آں پئی یسعیاہ ۳۵ با دی ۳ توں ۶ آیت دے وچ کیہ لِکھیا ہویا اے:

کمزور ہتھاں نوں زور تے ناتواں گوڈیاں نوں توانائی دو۔ اوہناں نوں جیہڑے کچدلے نے آکھو پئی ہمت کرن تے نہ ڈرن۔ ویکھ تُہاڈا خُدا جزا تے سزا لیندا ہویا آوندا اے۔آہو خُداوند ای آوئے

گا تے تُہانوں بچاوئے گا۔ اوس ویلے انھیاں دیاں اکھیاں وا کیتیاں جاون گئیاں تے بولیاں دے

کن کھولے جاون گے۔ تے فیر لنگڑے ہرن دی وانگر چوکڑیاں بھرن گے تے گُنگیاں دی جیب

گاوئے گی۔ کیوں جے بیابان دے وچ پانی تے دشت دے وچ نہراں پھُٹن گئیاں۔

جدوں او آوئے گا تے او اپنیاں لوکاں دے لئی کھلوئے گا او اوس ویلے عدالت کرن دے لئی

آوئے گا۔ جے اسی یسعیاہ ۴۰ باب دی ۳ توں ۵ آیت تے ۹ توں ۱۱ آیت نوں پڑھئیے تے اوتھے

ایویں لِکھیا ہویا اے:

سدا دین والے دی واج! بیابان دے وچ خُداوند دی راہ ٹھیک کرو۔ صحرا دے وچ ساڈے

خُداوند دے لئی شاہراہ سِدھی کرو۔ ہر اِک نیویں تھاں اُچی کیتی جاوئے تے ہر اِک پہاڑ تے

ٹیلا نیواں کیتا جاوئے تے ہر اِک ڈِنگی شے سِدھی تے اُچی نیویں تھاں اِکو جہی کیتی جاوئے

گی۔ تے خُداوند دا جلال آشکارا ہوئے گا تے ہر بشر اوہنوں ویکھے گا کیوں جے خُداوند نے اپنے

مُنہ دے نال فرمایا اے۔

اے صیون نوں خُوشی دی خبر سُناون والی اُچے پہاڑ دے اُتے چڑھ جا تے اے یروشلیم نوں

بشارت دیون والی زور دے نال اپنی واج اُچی کر۔ خُوب پُکار تے ڈر نہ۔ یہوداہ دیاں بستیاں نوں

آکھ ویکھو اپنا خُدا۔ ویکھو خُداوند خُدا بڑی قُدرت دے نال آوئے گا تے اوہدا بازو اوہدے لئی راج

کرے گا۔ ویکھو اوہدا صلہ اوہدے نال اے تے اوہدا اجر اوہدے اَگے۔ او ایالی دے وانگر اپنا گلہ

چرائے گا۔ او بریاں نوں اپنیاں باہنواں دے وچ اکٹھیاں کرے گا تے اپنی کُچھ دے وچ لے

کے ٹُرے گا تے اوہناں نوں جیہڑیاں دُودھ پلاندیاں نے ہولی ہولی لے جاوئے گا۔

تے فیر یسعیاہ ۵۹ باب دی ۱۵ توں ۲۱ آیت وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

آہو راستی گواچ گئی اے تے او جیہڑا بدی توں نسدا اے شکار ہوجاندا اے۔ خُداوند نے ایہہ

ویکھیا تے اوہدی نظر دے وچ پیہڑا لگیا عدالت جاندی رہی۔ اوہنے ویکھیا پئی کوئی بندہ نہیں

تے تعجُب کیتا پئی کوئی شفاعت کرن والا نہیں۔ ایس لئی اوہدیاں ای باہنواں نے اوہدے لئی

مکتی حاصل کیتی تے اوہدی راستبازی نے اوہنوں سنبھالیا۔آہو اوہنے راستی دا بکتر پایا تے مکتی دا

خود اپنے سر دے اُتے رکھیا تے اوہنے لباس دی تھاں تے بدلہ لین دی پوشاک پائی تے غیرت

دے جُبے نوں پایا۔او اوہناں نوں اوہناں دیاں کماں دے مُطابق جزا دیوئے گا۔ اپنیاں مخالفاں

دے اُتے قہر کرے گا تے اپنیاں ویریاں نوں سزا دیوئے گا تے جزیریاں نوں بدلہ دیوئے گا۔

تے فیر مغرب دے لوکی خُداوند دے ناہ توں ڈرن گے تے مشرق دے اوہدے جلال توں

کیوں جے او دریا دے سیلاب دے وانگر آوئے گا جیہڑا خُداوند دے دم دے نال رواں ہوئے۔

تے خُداوند آکھدا اے پئی صیون دے وچ اوہناں دے کول جیہڑے یعقوب دے وچ خطا کرن

توں مُڑدے نے اِک فدیہ دیون والا آوئے گا۔ کیوں جے اوہناں دے نال میرا عہد ایہہ ہے۔

خُداوند فرماوندا اے پئی میری روح جیہڑی تیرے اُتے ہے تے میریاں گلاں جیہڑیاں میں

تیرے مُنہ دے وچ پائیاں نے تے تیرے مُنہ توں تے تیری نسل دے مُنہ توں ہُن توں لے کے ہمیشہ تیکر جاندیاں نہ رہن گئیاں۔ خُداوند دا ایہہ ای آکھنا اے۔

یسعیاہ ۶۲ باب دی ۱۰ تے ۱۱ آیت:

لنگ جاؤ! پھاٹکاں دے وچوں لنگ جاؤ! لوکاں دے لئی راہ تیار کرو تے شاہراہ اُچی کرو پتھراں نوں چُن کے صاف کر دیوؤ۔ لوکاں دے لئی جھنڈا کھڑا کرو۔ ویکھ خُداوند نے انتہائی زمین تیکر اعلان کر دِتا اے۔ صیون دی دِھی نوں آکھ ویکھ تیرا مُکتی دیون والا آوندا اے۔ ویکھ اوہدا اجر اوہدے نال اے تے اوہدا کم اوہدے اگے ہے۔

یسعیاہ ۶۳ باب دی ۱ توں ۵ آیت:

ایہہ کون اے جیہڑا ادوم توں سُرخ پوشاک پائے ہوئے بُصرا توں آوندا اے؟ ایہہ جہدا لباس درخشاں اے تے اپنی توانائی دی بُزرگی توں خراماں اے؟ ایہہ میں آں جیہڑا قول دا پکا تے مکتی دیوان تے قادر آں۔ تیرا لباس کیوں اوس بندے دے وانگر اے جیہڑا انگور حوض دے وچ روندا اے؟ میں کلیاں ای انگوراں نوں حوض دے وچ روندیاں اے تے لوکاں دے وچوں میرے نال کوئی وی نہیں سی۔ آہو میں اوہناں نوں اپنے قہر دے وچ لتاڑیا تے اپنے جوش دے وچ اوہناں نوں روندیا تے اوہناں دا لہو میرے لباس دے اُتے چھڑکیا گیا اے تے میں اپنیاں ساریاں کپڑیاں نوں آلودہ کیتا۔ کیوں جے بدلہ لیون دا دیہاڑا میرے دل وچ اے تے

میرے خیردے ہوئے لوکاں دا سال آپہنچیا اے۔ میں دھیان کیتا تے کوئی وی مدد کرن والا نہیں سی تے میں حیران ہویاں پئی کوئی وی سنبھالن والا نہیں سی۔

خُداوند دے پاک کلام دے وچ بہت سارے حوالے ایویں دے پائے جاندے نے جہناں نوں سمجھنا اِک عام بندے دے لئی کُجھ اوکھا اے۔ ایس لئی ایہناں نوں سمجھن دے لئی خُدا سے فہم دی لوڑ ہُندی اے۔جہنوں ہر اِک انسان نوں خُدا توں منگن دی لوڑ اے۔

اسی اپنے ایس حصے نوں ایتھے ای ختم کردے آں تے خُدا دا شُکر ادا کردے آں۔ تے اوہدے توں مدد منگدے آں پئی جہناں گلاں دے اُتے اسی دھیان کیتا اے اوہناں نوں عملی طور تے اپناون وچ او ساڈی مدد کرے۔ آؤ اسی دُعا منگدے آں:

خُداوند ساڈے اَسمانی باپ اسی تیرا شُکر کردے آں پئی تُوں ہُن تیکر سِکھن سکھاون دے کم وچ ساڈی مدد کیتی۔ اسی تیرے جلال دے لئی تے تیرے اپنے آپ نوں ساڈے وچ آشکارا کرن تے تیرے پُتر دے لئی تیرا شُکر کردے آں۔ اسی تیرا شُکر کردے آں پئی تُو وعدیاں دا سچا خُدا ایں۔ اسی جِتھے وی ہوئیے تُو ساڈے نال رہندا ایں ایویں اسی ہر تھاں تے تینوں پاسکدے آں۔ تیری ایس الہیٰ موجودگی دے لئی اسی تیرا شُکر کردے آں۔اسی ایسی زمین اُتے کیتے جاون والے تیرے عظیم کماں دے لئی تیرا شُکر کردے آں، اسی تیرے پُتر دے لہو دی رائیں بچائے جاون والیاں دے لئی تیرا شُکر کردے آں۔ اسی تیرا شُکر کردے آں پئی اسی تینوں اپنیاں دلاں تے اپنیاں لوکاں وچوں ویکھ سکدے آں۔ تیرے کلام دے لئی تے تیریاں

مُنہ دیاں گلاں دے لئی اسی تیرا شُکر کردے آں جھدی رائیں لوکاں دیاں حیاتیاں بدل جاندیاں نے تے تیرے پُتر دے ناہ نوں جلال مِلدا اے۔ خُداوند اسی تیرے توں منت کردے آں پئی ایس سچائی نوں جانن دے سفر دے باقی حصے دے وچ وی توُں ساڈے نال نال رہیں تے ساڈی راہنمائی کریں۔ اسی ایہہ سارا کُجھ تیرے سوہنے پُتر ساڈے خُداوند یسوع مسیح دا ناہ لیندیاں ہوئیاں منگدے آں۔ آمین

بس میں کیا جانے والا پانچ پڑاؤ پر مُشتمل سچائی کا سفر

مسیحی نُقطہ نظر کا جوش، وقار اور شادمانی

جب خُدا واضح نظر آنا شروع ہوگیا تو علمِ الہیات کی خوشی کی انتہا نہ رہی۔

ہم خُداوند کا شُکر ادا کرتے ہیں کہ ہم سب ایک بار پھر جمع ہیں تاکہ مِل کر خُداوند کے پاک کلام کی روشنی میں کُچھ خاص مضامین پر غور کر سکیں۔ میں بتاتا چلوں کہ ہم اِس وقت پانچ پڑاؤ پر مُشتمل بس کے سفر پر گامزن ہیں اور یہ ہمارا چوتھا پڑاؤ ہے جِس پر ہم عظیم ملاپ کے عنوان سے غور کررہے ہیں۔ اِس سے پہلے ہم نے آغاز کرتے ہوئے خُدا کے بارے میں بات کی تھی اور جانا تھا خُدا کیا ہے اور اُس میں کون کون سی صفات پائی جاتی ہیں۔ اور وہ کیا کیا پسند کرتا ہے اور کون سی باتیں اور چیزیں ہیں جو اُسے ناپسند ہیں۔ اُس کی خُوشی کون سی باتوں میں پائی جاتی ہے۔ جس میں ہم نے بہت سے حقائق کو خُدا کے حوالے سے دیکھا تھا۔ اِس کے بعد ہم نے کائنات کے تعلُق سے بات چیت کی تھی اور جانا تھا کہ کِس طرح سے کائنات خُدا کے بارے میں بہت کُچھ جاننے میں ہماری مدد کرتی ہے۔ بہت کُچھ ہے جو اِس کائنات میں ہمیں ظاہری طور پر نظر آتا ہے لیکن بہت کُچھ ایسا بھی پایا جاتا ہے جس تک ہم اپنی انسانی عقل سے رسائی حاصل نہیں کرسکتے ہیں۔ صرف خُدا ہی اِن گہرے بھیدوں کی پہچان ہمیں بخشتا ہے جب ہم اُس سے اِس کے لئے راہنمائی طلب کرتے ہیں۔ اِس کائنات کی

خُوبصورتی اُس خُدا کی عظمت کو بیان کرتی ہے۔ اور پھر آگے بڑھتے ہوئے ہم نے انسانیت کے تعلُق سے غور کیا تھا جو کہ ہمارا اِس سلسلے کا تیسرا پڑاوُ تھا۔ ہم نے انسانی فطرت پر بات چیت کی اور ہم نے جاننے کی کوشش کی کہ خُدا کِس طرح سے اپنے پیار کو انسانیت کے لئے اُن کے درمیان میں آتے ہوئے ظاہر کرتا ہے۔ خُدا ایک انسان میں کیا کُچھ دیکھنے کا خواہشمند ہے اور وہ کیا چاہتا ہے کہ انسان اُس کی فرمانبرداری کرتے ہوئے کرے۔ اور ہم نے غور کیا کہ خُدا کے عظیم پیار کے بدلے میں انسانیت کا اِس بارے میں کِس قسم کا ردعمل پایا گیا تھا۔ اور اِس کے علاوہ اِن تینوں مضامین کے تعلُق سے بہت سی باتیں ہم نے سیکھیں تھیں جنہیں ابھی بھی ہماری ویب سائٹ سے بہت سے دوسرے مضامین کے ہمراہ حاصل کیا جاسکتا۔

لیکن ابھی ہم اپنے اِس سلسلے کے چوتھے پڑا کے دوسرے حصے پر ہیں۔ اِس سے پہلے ہم نے اِس سارے پڑاوُ کا ایک جامع تُعارف مُلاحظہ فرمایا تھا اور ابھی ہم اِس چوتھے پڑاوُ کے دوسرے حصے کی جانب بڑھتے ہیں۔ میں اُمید کرتا ہوں کہ آپ میں سے ہر ایک پاس یہ اوراق موجود ہونگے جنہیں اِس سارے عمل میں راہنمائی کے لئے آپ کو دیا گیا ہے۔ ہم اِن اوراق یا اِس تحریری خاکے کی روشنی میں آگے بڑھیں اور سیکھیں گے۔

تو آپ کو یاد ہوگا کہ اِس سے پہلے ہم نے تھیافنی یعنی خُدا کے الٰہی طور پر ظاہر ہونے کے بارے میں بات چیت کی تھی، خُدا اپنے آپ کو کِس طرح سے ظاہر کرتا ہے۔ اور ہم نے غور

کیا تھا کہ وہ مختلف طرح سے بنی نوع انسان پر اپنے آپ کو ظاہر کر چُکا ہے لیکن وہ تمام اشکال جن میں خُدا نے اپنی موجودگی کا احساس انسان کو بخشا تھا وہ تمام عارضی تھیں۔ لیکن آخر میں خُدا نے اپنے آپ کو اپنے بیٹے ہمارے خُداوند یسوع مسیح کی انسانی شکل میں مُستقل معنوں میں اپنے آپ کو ہم پر ظاہر کیا۔ اُس نے انسانوں کے درمیان اپنے منصوبے کی تکمیل کے لئے انسانی جسم اختیار کیا۔ اُس نے انسانی فطرت کو اختیار کیا اور ایک عام انسانی کی مانند لیکن کاملیت کے ساتھ ہمارے درمیان زندگی بسر کی۔

ہم نے اِس بات کو گہرائی کے ساتھ سمجھنے کے لئے اُس کے کلام میں سے بھی راہنمائی حاصل کی تھی اور اُسے قریب سے جاننے کے لئے ایک تاکستان کی تمثیل پر غور کیا تھا۔ جس میں ایک شخص اپنے تاکستان کو ٹھیکے پر دے کر دُور کے مُلک میں چلا جاتا ہے اور جب پھل کا موسم آتا ہے تو وہ اپنے نوکروں کو بھیجتا ہے تا کہ وہ ٹھیکے داروں سے اُس کے حصے کا پھل لائیں۔ لیکن کیا ہوتا ہے کہ اُنہوں نے اُن میں سے کُچھ کو مارا کُوٹا اور کُچھ کو قتل کیا اور کُچھ کو بے عزت کرکے خالی ہاتھ لوٹا دیا۔ تاکستان کا مالک سوچتا ہے کہ میں کیا کروں؟ پھر وہ کہتا ہے کہ میں اپنے پیارے بیٹے کو بھیجونگا اِس اُمید کے ساتھ کہ وہ اُس کا تو لحاظ کریں گے لیکن جب اُنہوں نے اُسے دیکھا تو آپس میں صلاح کی کہ یہ ہی اصل وارث ہے آؤ اِسے قتل کریں تا کہ میراث ہماری ہوجائے۔ اور اُنہوں نے ایسا ہی کیا اور اسے تاکستان سے باہر نکال کا قتل

کیا۔ پس اب جب تاکستان کا مالک آئے گا تو وہ اُن کے ساتھ کیسا سلوک کرے گا؟ وہ اُنھیں ہلاک کرے گا اور تاکستان اوروں کو ٹھیکہ پر دے دیگا۔

جب خُداوند یسوع مسیح اِس دُنیا میں آیا تو اُس نے لوگوں کو پاکیزگی کی زندگی بسر کرنے کی تعلیم دی اور ایک دوسرے سے محبت اور رحمدلی سے پیش آنے کا حُکم دیا۔ اور اُس کی حیران کردینے والی تعلیم نے اُسے بہت جلد لوگوں میں ایک مقبول کردیا کیونکہ وہ سچائی کو پیش کرتا تھا۔ وہ لوگوں کو گُناہ سے پاک اور خُدا کے قریب زندگی گُزارنے کا درس دیتا تھا اور اِن ہی باتوں کی وجہ سے یہودی عُلما اور اُس وقت کے مذہبی راہنماؤں میں اُس کے خلاف نفرت پیدا ہونا شروع ہوگئی۔ وہ اُسے خاموش نہ کروا سکے لیکن اُنھوں نے اُسے پکڑنے کے مواقع ڈھونڈنا شروع کردئیے۔ وہ اُسے سوالات کے ذریعے شکست دینے کی کوشش کرتے لیکن جب سچائی کو سُنتے تو لاجواب ہوکر لوٹ جاتے۔ جب وہ اُسے باتوں میں پھنسا نہ سکے بلکہ اُلٹا خُود ہی پھنس جاتے تھے تو اُنھوں نے اُس کے خلاف سازش کی اور اُسے پکڑوا کر جھوٹے الزامات لگا کر اُس بے گُناہ اور بے قصور کو مصلوب کروادیا۔

اُس کی زندگی میں یا اُسکے جسمانی خدوخال میں کوئی ایسی اہم بات نہیں پائی جاتی تھی جو اُسے دوسروں سے مختلف بناتی ہو بلکہ اُس کی جسمانی حالت ایک عام انسان کی سی تھی اور اُس نے ایک عام انسان کی مانند ایک بڑھئی کے کام کو اپنے باپ کے ساتھ مِل کر کیا تھا۔لیکن قابلِ غور بات یہ ہے کہ جب اُس نے ایک عام انسان کی شکل میں اپنے آپ کو ظاہر کیا تو لوگوں

نے کِس طرح سے اُس کے اِس ظہور پر رد عمل کا اظہار کیا۔ کِس حد تک اُنھوں نے اُسے قبول کیا اور کِس حد تک وہ اُس کی تعلیمات پر عمل پیرا ہوئے۔ اُس نے جن لوگوں کو اپنے ساتھ اپنی خدمت کو دُنیا میں پھیلانے کے لئے چُنا تھا وہ بھی عام طبقے سے تعلُق رکھنے والے لوگ تھے۔ وہ ایک عام پیشے کے حامل تھے یعنی وہ ماہی گیر تھے۔ وہ جھیل میں مچھلیوں کو پکڑتے اُنہیں بیچتے اور اپنا اور اپنے خاندان کا گُزارا کرتے تھے۔ جب وہ اُس کے ساتھ تین سالوں تک رہے تو اُس نے اُنہیں ساری دُنیا میں اپنے پیغام کو پھیلانے کا حُکم دیا۔ تا کہ ساری دُنیا جان جائے کہ یسوع مسیح زندہ خُدا کا بیٹا ہے جس کا ثبوت اُس کی زمینی زندگی میں خُدا خُود اُسے اپنا بیٹا کہہ کر مخاطب کرتے ہوئے دیتا ہے۔ یہ خُدا کا اپنے آپ کو انسانی شکل میں ظاہر کرنا تھا۔

لیکن جب ہم پُرانے عہد نامے میں سے دیکھتے ہیں تو ہمیں پتہ چلتا ہے کہ خُدا اپنے آپ کو مختلف لیکن غیر واضح اشکال میں ظاہر کرتا رہا ہے۔ جیسے کہ ہم نے غور کیا تھا کہ اُس نے اپنے آپ کو طُوفان میں ظاہر کیا اور پھر اُس نے اپنے آپ کو جلالی بادلوں میں ظاہر کیا۔ لیکن غور کریں کہ ہم اِن اشکال میں صرف یہ سوچ سکتے ہیں کہ ضرور خُدا اِس طرح کی صورت حال میں موجود ہوگا لیکن ہم اِس کے بارے میں ہوسکتا ہے کہ پُر یقین نہ ہوں کیونکہ ہم نے اُسکی واضح شکل کو نہیں دیکھا ہوتا ہے۔ یوں یہ ایک عارضی ظہور کے معنوں میں آتا ہے۔ لیکن جب خُدا اپنے آپ کو اپنے بیٹے کی شکل میں ظاہر کرتا ہے تو وہ ایک مُستقل شکل

ہے۔ وہ خُود اِس بات کا اقرار کرتا ہے کہ جس نے بیٹے کو دیکھا اُس نے باپ کو دیکھا کیونکہ باپ بیٹے میں رہ کر اپنے کام کرتا ہے۔ یسوع مسیح کی شکل میں ہم نہ صرف خُدا کو دیکھ سکتے ہیں بلکہ ہم اُسے چھُو سکتے ہیں اُس کی آواز کو سُن سکتے ہیں، اُسے اپنے سامنے جسمانی شکل میں دیکھ سکتے ہیں اور اُس سے باتیں کرسکتے ہیں اُس سے حکمت کی باتوں کو سُن سکتے ہیں۔ نجات کی خوشخبری کو اُس سے سُنتے ہوئے، نجات کے پیغام کو اُس کی آواز اور الفاظ کی شکل میں موصول کرتے ہوئے قبول کرسکتے ہیں۔ یہ ایک مُستقل اور قابلِ فہم ظہور ہے جس میں خُدا خُود مُجسم ہوکر ایک عظیم ملاپ کے منصوبے کو پایہ تکمیل تک پہنچانے کے لئے خُود اِس دُنیا میں آگیا۔

اگرچہ یسوع مسیح اِس دُنیا میں رہتے ہوئے ایک عام انسان تھا لیکن اُس کی شخصیت میں اور ایک عام یہودی کی شخصیت میں زمین آسمان کا فرق پایا جاتا تھا۔ وہ خُدا ہوتے ہوئے بھی ایک کامل انسان تھا وہ پاک اور بے عیب تھا۔ اُس نے خُود کہا کہ تُم میں سے کون ہے جو مُجھ میں گُناہ ثابت کرے کیونکہ وہ بے عیب برہ تھا جِسے اِس دُنیا کے گُناہوں کے لئے خُود کو ہی قُربان ہونے کے لئے پیش کرنا تھا۔ یاد رکھیں کہ ہم خُدا کے الٰہی طور پر ظاہر ہونے اور اُس کے عظیم ملاپ کے بارے میں بات چیت کررہے ہیں۔ اور اِسی حوالے سے ہم کُچھ ابتدائی مسیحی لوگوں کی زندگیوں اور اُن کے کئے جانے والے کاموں پر بھی غور کریں گے۔بہت سے لوگوں نے اِس بات کو قبول کرنے سے انکار کردیا تھا کہ یسوع مسیح خُدا ہے۔ لوگ اُس کے

کاموں اور معجزات جو وہ کرتا تھا کو دیکھتے ہوئے اُسے اِس حد تک قبول کرتے تھے کہ وہ ایک نبی ہے یا اُسے قدیم نبیوں میں سے کِسی کے ساتھ جوڑتے تھے لیکن اُسے بطور خُدا قبول کرنے کے لئے تیار نہ تھے۔ لیکن آیئے ہم اپنی راہنمائی کے لئے خُداوند کے پاک کلام میں سے دیکھتے ہیں۔ یوحنا کی انجیل اُس کے پہلے باب کی پہلی تین آیات میں یوں لِکھا ہے:

ابتدا میں کلام تھا اور کلام خُدا کے ساتھ تھا اور کلام خُدا تھا۔ یہی ابتدا میں خُدا کے ساتھ تھا۔ سب چیزیں اُس کے وسیلہ سے پیدا ہوئیں اور جو کُچھ پیدا ہوا ہے اُس میں سے کوئی چیز بھی اُس کے بغیر پیدا نہیں ہوئی۔

تو ہم کُچھ اِس حوالے سے بات کریں گے کہ یسوع مسیح خُداوند ہے اور اِس کے ساتھ ساتھ ہم اِس بات کو بھی سامنے رکھیں گے کہ وہ خُدا ہوتے ہوئے ایک کامل انسان بھی ہے۔ آیئے اِس تعلُق سے پاک کلام میں سے اپنی راہنمائی کے لئے کُچھ آیات پر غور کرتے ہیں جن کی بدولت اِس خیال کو سمجھنے میں ہمیں مدد مِلے گی۔

رومیوں ۵ باب کی ۱۵ آیت میں اِس تعلُق سے یوں لِکھا ہوا ہے:

لیکن گُناہ کا جو حال ہے وہ فضل کی نعمت کا نہیں کیونکہ جب ایک شخص کے گُناہ سے بہت سے آدمی مر گئے تو خُدا کا فضل اور اُس کی جو بخشش ایک ہی آدمی یعنی یسوع مسیح کے فضل سے پیدا ہوئی بہت آدمیوں پر ضرور ہی افراط سے نازل ہوئی۔

اور پھر ۱ تیمتھیس ۲ باب کی ۵ آیت میں مرقوم ہے کہ:

کیونکہ خُدا ایک ہے اور خُدا اور انسان کے بیچ میں درمیانی بھی ایک یعنی مسیح یسوع جو انسان ہے۔

اور رومیوں ۹ باب کی ۵ آیت ہمیں بتاتی ہے:

اور قوم کے بُزرگ اُن ہی کے ہیں اور جسم کے رُو سے مسیح بھی اُن ہی میں سے ہوا جو سب کے اوپر اور ابدتک خُدایِ محمود ہے آمین۔

اور اگر ہم پطرس ۴ باب کی ۱ آیت کو دیکھیں تو وہاں پر یوں لِکھا ہوا ہے کہ:

پس جب کہ مسیح نے جسم کے اعتبار سے دُکھ اُٹھایا تو تُم بھی ایسا ہی مزاج اختیار کر کے ہتھیار بنو کیونکہ جس نے جسم کے اعتبار سے دُکھ اُٹھایا اُس نے گُناہ سے فراغت پائی۔

اور ایوحنا ۴ باب کی ۲ آیت میں مرقوم ہے:

خُدا کے روح کو تُم اِس طرح پہچان سکتے ہو کہ جو کوئی روح اقرار کرے کہ یسوع مسیح مُجسم ہو کر آیا ہے وہ خُدا کی طرف سے ہے۔

اور اِس کے ساتھ ہی ہم اپنے پاس موجود تحریری خاکے کے مُطابق آگے بڑھتے ہیں اور اپنے اگلے نقطے پر غور کرنے کی کوشش کرتے ہیں جو کہ وعدوں اور توقعات کے تعلُق سے ہے۔

خُدا آدمیوں میں سکونت کرے گا۔

یہ خُدا کا وعدہ تھا جو اُس نے اپنے نبیوں کی معرفت کیا تھا کہ وہ انسانوں کی درمیان سکونت کرے گا۔ جِسے اُسے نے اپنے پیارے بیٹے کی شکل میں پُورا کیا۔ ہم جانتے ہیں کہ ہم نے اِس طرح کے حوالا جات کو بائبل مُقدس میں سے پڑھا ہے کہ خُدا زمین پر امن قائم کرے گا اور اپنے لوگوں کے درمیان سکونت کرے گا۔

ہم مزید کُچھ دیر کے لئے مُجسم ہونے پر بات چیت کرینگے اور اِس تعلُق سے مزید حوالہ جات کو بھی دیکھیں گے۔ اِس سے کیا مُراد ہے کہ خُدا زمین پر سکونت کرے گا؟ ہم دیکھ سکتے ہیں کہ ہمارے پاس موجود تحریری خاکے میں اِس نقطے کا تعارف بیان کرتے ہوئے مُجسم ہونے کی طبعیات کا ذکر پایا جاتا ہے۔ اور اِس کےبعد جو بات ہمیں غور کرنے کے لئے نظر آتی ہے وہ ہے الٰہی موجودگی بمقابلہ اصنام پرستی۔

الٰہی موجودگی کی بارے میں بہت سے لوگوں کے بہت سے مُثبت خیالات ہیں۔ بائبل مُقدس میں بھی اِس کے مُتعلق بہت سے حوالہ جات پائے جاتے ہیں۔ اپنے پہلے پڑاوٗ میں جب ہم نے خُدا کے بارے میں بات کی تھی تو ہم نے دیکھا تھا کہ خُدا اتنا بڑا ہے کہ وہ آسمان اور زمین میں سما نہیں سکتا ہے۔ کائنات کے ہر حصہ میں اُس کی موجودگی کو محسوس کیا جاسکتا ہے۔ اُس کے بارے میں یوں لِکھا ہوا ہے کہ وہ آسمان کو سائبان کی طرح تانتا ہے۔ اور اگر ہم اُس کی سکونت کے بارے میں اور بنی نوع انسان کے اُس پر توکل کے بارے میں زبور ۹۰ کی پہلی آیت پر غور کریں تو وہاں پر یوں مرقوم ہے:

یارب پُشت در پُشت تُو ہی ہماری پناہ گاہ رہا ہے۔

وہ صرف اِس زمین یا ہمیں نظر آنے والے آسمان تک ہی محدود نہیں ہے بلکہ لِکھا ہے کہ آسمانوں کے آسمان میں بھی تُو سما نہیں سکتا ہے۔

لیکن وہ ہر جگہ موجود ہے اِس کائنات کے عجائب میں، اِس کائنات کے نظام کی ایک مخصوص ترتیب میں اُس کی موجودگی کو محسوس کیا جاسکتا ہے۔ وہ قدیم اسرائیلی دور میں بھی اپنی موجودگی کو اُنہیں بخشتا تھا وہ اُن کے ساتھ ساتھ چلتا تھا۔ اور وہ اُنہیں کبھی بھی تنہا نہیں چھوڑتا تھا۔

اگر ہم اصنام پرستی کی طرف کُچھ دیر کے لئے توجہ کریں تو ہم دیکھ سکتے ہیں کہ اِس کے لفظی معنوں سے مُراد یہ ہے کہ خُدا ہر چیز ہے۔ مطلب یہ کہ ہر چیز خُدا ہے، ہم کِس بھی چیز کو خُدا سے تشبیہ دے سکتے ہیں۔ جیسے کہ اگر یہ کہا جائے کہ خُدا ہی مائکروفون ہے، خُدا لیٹر ہے خُدا درخت ہے وغیرہ وغیرہ۔تو اصنام پرستی کے مُطابق خُدا ہر چیز ہے جس کا واضح مطلب یہ بنتا ہے کہ ہر چیز خُدا ہے۔ لیکن اگر ہم واحدنیت پر غور کرتے ہیں تو ہمیں پتہ چلتا ہے کہ ہر چیز خُدا نہیں ہے بلکہ ہر چیز خُدا میں ہے۔اِس کائنات میں پائی جانے والی ہر ایک چیز خواہ اُن کے کام واضح طور پر ایک دوسرے سے مختلف ہیں اُن میں خُدا کی موجودگی اور اُس کی کاریگری کے اثرات پائے جاتے ہیں۔ اگر ہم غور کریں تو اِس کائنات میں پائی جانے والی ہر ایک چیز خُدا کی موجودگی کا احساس دِلاتی ہے۔ تو اِس طرح سے ہم میں سے ہر ایک شخص

خُدا کی الٰہی موجودگی کو محسوس کرسکتا ہے۔ ہر ایک چیز خُدا سے تعلُق رکھتی ہے اور خُدا ہر چیز پر قادر ہے۔ خُدا ہر جگہ موجود ہے زمین کے ہر کونے میں ہر جگہ پر مشرق، مغرب، شمال اور جنوب اُس کی حضوری سے معمور ہیں۔ ہر مُلک، شہر ،بستی میں رہنے والے لوگ اُس کی الٰہی موجودگی کا تجربہ کرسکتے ہیں۔ اُس کی الٰہی موجودگی سے انکار کِسی طور سے مُمکن نہیں ہے۔ وہ آسمانوں میں زمین میں موجود ہے۔ اگر میں سو جاوں یا اپنی آنکھیں بند کردوں تو بھی میں اُس سے چھپا نہیں ہوتا ہوں۔ میں اگر زمین کی انتہا میں جا بسوں یا سُمندر کے پار جا اُتروں تو بھی میں اُس کی حضوری سے بھاگ نہیں سکتا ہوں۔ ہم انسان ہوتے ہوئے اِس قابل نہیں ہیں کہ اُس کی حضوری میں ایک لمحہ کے لئے بھی کھڑے ہوسکیں لیکن اُس نے اپنے پیارے بیٹے کے ذریعے ہمیں اپنے پاس بُلایا ہے۔ اُس کے فدیے کے ذریعے ہم اِس قابل ہوئے ہیں کہ ہم اُس خُدا باپ کے بیٹے اور بیٹیاں کہلا سکیں۔ ہم اُس کی فرزندیت میں آجانے کے بعد اپنی زندگیوں کے وسیلہ سے اُس کے نام کو عزت اور جلال دینا شروع کرسکتے ہیں۔ لیکن ہمیشہ اِس بات کو یاد رکھیں کہ ہر ایک چیز خُدا کی مرضی کی بدولت وجود رکھتی ہے لیکن ہر چیز خُدا نہیں ہے۔ ہم انسان ہیں ہم خُدا نہیں ہیں بلکہ خُدا ہم میں بستا ہے اور وہ ہم میں سے ہو کر اپنے کاموں کو پایا تکمیل تک پہنچاتا ہے۔ تو یوں وہ ہمارے ساتھ ہر وقت موجود ہوتا ہے ہم اُس سے بات کرسکتے ہیں وہ ہمیں جانتا ہے اور پہچانتا ہے تو بھی ہم اپنے خیالات کو اور اپنی سوچوں اور اِرادوں کو اُس کے ساتھ بانٹ سکتے ہیں۔

تو آیئے ہم کُچھ دیر کے لئے خُدا کے ظہور کی اسرائیلی قوم میں موجودگی پر توجہ کرتے ہیں۔

جب خُدا نے اپنے وعدے کے مُوافق اپنی قوم کو ایک مُلک اور ایک سرزمین دینے کے لئے مُلکِ مصر میں سے نکالا تو اُس نے کبھی بھی اُنہیں تنہا نہیں چھوڑا تھا بلکہ اُس کے بارے میں پُرانے عہد نامے میں لِکھا ہے کہ وہ دن اور رات دونوں میں اُس کے ساتھ ساتھ چلتا تھا۔ اور اُنہیں اِس بات کا احساس مُسلسل رہتا تھا کہ اُس کا مددگار خُدا اُس کے ساتھ اُن کی کُمک کرنے اور اُنہیں اُن کی دُشمن قوموں سے بچانے کے لئے ہر وقت اُن کے ساتھ ہے۔

آیئے ہم اِس اقتباس کو تفصیل کے ساتھ جاننے کے لئے خروج ۱۳ باب کی ۲۱ اور ۲۲ آیت کو دیکھتے ہیں جہاں پر یوں لِکھا ہوا ہے:

اور خُداوند اُن کو دن کو راستہ دِکھانے کے لئے بادل کے ستون میں اور رات کو روشنی دینے کے لئے آگ کے ستون میں سے ہو کر اُن کے آگے آگے چلا کرتا تھا تا کہ وہ دن اور رات دونوں میں چل سکیں۔ وہ بادل کا ستون دن کو اور آگ کا ستون رات کو اُن کے آگے سے ہٹتا نہ تھا۔

وہ اُنہیں بچانے پر قادر تھا جس کا عملی ثبوت ہمیں اُس وقت مِلتا ہے جب اسرائیلی مُلکِ مصر سے نکلے تو فرعون بھی اپنی فوج کے ساتھ اُن کے پیچھے آ نکلا۔ لیکن خُدا نے انہیں بچانے کے لئے ایک عظیم منصوبہ قائم کررکھا تھا۔ اُس نے مصریوں کو اُن کے قریب نہ آنے دیا۔ مزید تفصیل کے لئے ہم دیکھتے ہیں کہ خروج ۱۳ باب کی ۱۹ اور ۲۰ آیت میں یوں لِکھا ہے کہ:

اور خُداوند کا فرشتہ جو اسرائیلی لشکر کے آگے آگے چلا کرتا تھا جا کر اُن کے پیچھے ہو گیا اور بادل کا وہ ستون اُن کے سامنے سے ہٹ کر اُن کے پیچ ہو گیا۔ وہ وہاں بادل بھی تھا اور اندھیرا بھی تو بھی رات کو اُس سے روشنی رہی پس وہ رات بھر ایک دوسرے کے پاس نہیں آئے۔

اِس جلالی بادل میں درحقیقت کیا تھا؟

خُدا کی موجودگی کا نشان! خُدا اِس بادل کے نشان کے ذریعے اُنہیں اِس بات کا احساس دِلا رہا تھا کہ میں تُمہارے ساتھ ہوں تُمہیں خوف کھانے یا ڈرنے کی بالکُل بھی ضرورت نہیں ہے۔ تو یوں اِس جلالی بادل کے ذریعے سے خُدا نے اپنے آپ کو اُن پر ظاہر کیا۔

خُدا صرف دن کو ہی اُن کے ساتھ نہیں رہتا تھا یا وہ صرف رات کو ہی اُن کے ساتھ نہیں رہتا تھا بلکہ وہ دن اور رات دونوں میں اُن کے ساتھ موجود رہتا تھا تا کہ وہ دن میں اور رات میں بھی اپنے سفر کو جاری رکھ سکیں۔ جیسا کہ ہم نے اوپر بیان کئے گئے حوالے میں سے دیکھا ہے جہاں پر لِکھا ہوا ہے کہ خُداوند کا فرشتہ جا کر اُن کے پیچھے ہو گیا۔ تو یہاں پر خُدا کا فرشتہ خُدا کی نمائندگی کر رہا ہے۔ اگر ہم نئے عہد نامے میں سے دیکھیں تو ہم دیکھتے ہیں کہ وہاں پر مریم، یسوع اور دوسرے مُقامات پر جو الفاظ فرشتے کے لئے استعمال ہوئے ہیں اُن میں بیان کیا گیا ہے کہ خُدا کا ایک فرشتہ۔ لیکن پُرانے عہد نامہ میں خاص طور پر اُس کے لئے بیان کیا گیا ہے کہ خُداوند کا فرشتہ جو کہ اُس کی مخصوص موجودگی کو ظاہر کرتا ہے۔ خُداوند کا فرشتہ سے مُراد درحقیقت وہ خُدا خُود تھا۔ خُدا وند کا وہ فرشتہ جو اسرائیلی

جماعت کے ساتھ ساتھ تھا دراصل وہ خُود خُدا تھا جس کی موجودگی کو وہ محسوس کرسکتے تھے۔ جب خُداوند کا وہ فرشتہ جا کر اُن کے پیچھے ہوگیا تو وہاں پر بادل بھی تھا اور اندھیرا بھی تو بھی رات کو وہاں پر روشنی رہی جو کہ خُداوند کی موجودگی کا ثبوت ہے۔اور پھر لِکھا ہے کہ وہ رات بھر ایک دوسرے کے قریب نہ آئے۔

خُداوند نے اُنکے دُشمنوں کو اُن سے دُور رکھا وہ خُود اُن کے اور اُن کے دُشمنوں کے درمیان میں آگیا تا کہ وہ اُس کے لوگوں کو چُھو نہ پائیں۔ اُس نے اپنے بڑے ہاتھ کی قُدرت سے اُنہیں بچایا اور سمندر میں سے گُزار دیا لیکن اُن کے دُشمنوں کو سمندر میں ہی غرق کردیا۔ اُس نے اُن کی حفاظت کی اور اُن کے مصری دُشمنوں کے ہاتھوں سے اُنہیں بحفاظت نکال کے سمندر کے اُس پار لے گیا۔ خُدا کے فرشتے کا یعنی خُدا کا وہاں پر موجود ہونا اِس بات کا ثبوت تھا کہ وہ فتح حاصل کریں گے۔ پاک کلام میں ہمیں جہاں بھی فرشتوں کے تعلُق سے کُچھ مِلتا ہے وہاں پر ضرور خُدا کی حضور کے احساس کو محسوس کیا جاسکتا ہے۔ اپنے آپ کو ظاہر کرتے ہوئے خُدا کِسی نہ کِسی طرح سے ایک عملی نمونہ پیش کرتا ہے۔ اگر ہم تثلیث کے بارے میں بات کریں تو ہم اِس عارضی طور پر ظاہر ہونے والی ہستی کو اِس تثلیث میں ایک دوسری ہستی کے طور پر پہچانتے ہیں۔

تو بھی انسانی روح درحقیقت کہاں پر ہے؟ ہم نے انسانی شکل میں مسیح کی فطرت کے بارے میں بات کی تھی اور اُس کی شخصیت کے مختلف پہلوں کے بارے میں جاننے کی کوشش کی

تھی۔ ہم جانتے ہیں کہ یسوع مسیح میں ایک ہی وقت میں کامل انسانیت پائی جاتی تھی اور وہ کامل خُدا کا بیٹا بھی تھا۔ لیکن لوگ اُس کے خُدا کے بیٹے ہونے کی بابت واضح طور پر نہیں سمجھ سکتے تھے کیونکہ یہ اِس بات کو سمجھنا ایک عام انسان کی سمجھ سے بالا تر ہے۔ جو شخص مسیح یسوع کو خُدا کا بیٹا کہتا ہے وہ خُدا کے روح کی مدد سے ایسا کہتا ہے۔ خُدا کا روح ہے جو ہمیں اِس بات کی پہچان بخشتا ہے کہ ہم اُسے خُدا کا بیٹا کہہ کر پُکار سکتے ہیں۔ ہم انسانی سمجھ بوجھ اور انسانی عقل سے اُس کے اور خُدا کے درمیان پائے جانے والے تعلُق کو نہیں سمجھ سکتے ہیں۔

تو ہم یہاں پر خُدا کے اپنے آپ کو ظاہر کرنے کے بارے میں بات چیت کررہے ہیں۔ اُس نے مختلف اشکال میں اور مختلف مُقامات پر مختلف لوگوں پر اپنے آپ کو ظاہر کیا۔ جیسا کہ ہم نے اپنے اِس مضمون میں اِس کے بارے میں بات کرتے ہوئے دیکھا تھا کہ خُدا نے طُوفان میں اور بال میں اپنے آپ کو ظاہر کیا۔ اِسی طرح سے ہم مختلف مُقامات پر خُدا کے فرشتے کا ذکر پڑھتے ہیں جِسے پُرانے اور نئے عہد نامے میں بہت سے لوگوں کے پاس بھیجا گیا تھا۔ یہ تمام درحقیقت خُدا کی شخصی موجودگی کو ظاہر کرتے ہیں۔ خُدا ہر جگہ موجود ہے اور وہ ہر کِسی کی سُنتا اور جواب دیتا ہے، وہ ہر کِسی پر نظر رکھتا ہے، وہ اُن کو جو اُس پر اعتماد رکھتے ہیں کبھی بھی نظر انداز نہیں کرتا ہے۔ وہ مختلف طرح سے اپنے آپ کو اُن لوگوں پر ظاہر کرتا ہے جو دل سے اُسکے دیدار کے طالب ہوتے ہیں۔ یہاں پر ہم غور کررہے ہیں کہ یہ اشکال جن میں

خُدا اپنے آپ کو مختلف طرح سے ظاہر کرتا ہے یہ عارضی اہمیت کی حامل ہیں لیکن جب خُدا اپنے آپ کو اپنے پیارے بیٹے کے روپ میں انسانوں پر ظاہر کرتا ہے تو وہ صرف مخصوص لوگوں کے لئے ہی نہیں تھا بلکہ وہ ہر ایک کے لئے تھا۔ ہر کوئی جو اُس پر ایمان لاتا ہے وہ اُس تک رسائی حاصل کرسکتا تھا۔وہ اُسے اپنے زندگی میں شامل کرسکتا ہے اُس نے اِس زمین پر رہتے ہوئے اپنے کاموں چال چلن، رویئوں اور تعلیمات کی بدولت باپ کے نام کو عزت اور جلال دیا۔ اُس نے باپ کو اُنہیں دِکھایا کیونکہ باپ درحقیقت اُس میں موجود تھا وہ اُس میں رہتے ہوئے اپنے کاموں کو سرانجام دیتا ہے۔ وہ اپنے بیٹے سے بہت زیادہ محبت رکھتا ہے۔تو یوں یہ تثلیث میں دوسری ہستی کی نمائندگی کرتا ہے۔ وہ انسان بن گیا تاکہ ہمارے درمیان ہمارے ساتھ رہے اور ہمیں خُدا باپ کے ساتھ مِلا سکے۔ اُس کے انسان اور خُدا ہونے کی بابت بات کرتے ہوئے ہم سوچ سکتے ہیں کہ وہ کامل انسان تھا اور وہ خُدا بھی تھا تو اُس میں انسانی روح اور خُدائی صفات ایک ہی وقت میں موجود تھیں۔ آج کے دور میں بہت سے لوگ جو خُداوند یسوع مسیح کی ذات پر اعتراضات کرتے ہیں وہ کِسی بھی طرح سے اِس سے واقف نہیں ہیں اِسی لئے وہ اِس قسم کے سوالات کا سہارا لیتے ہوئے اُس کی ذات کو تنقید کا نشانہ بناتے ہیں۔ لیکن ایک مسیحی ہوتے ہوئے اِس قسم کے شک و شبہات کی جانب دھیان نہیں دینا چاہئیے جن کی کوئی بُنیادی وجوہات ہی نہ پائی جاتی ہوں۔ جب ایک شخص خُدا کے ساتھ اپنے تعلُق اِس قدر مضبوط کرلیتا ہے کہ اُسے اطمینان اور روح کی تسکین حاصل

ہوتی ہو تو خُدا میں رہتے ہوئے وہ اُن تمام اِس قسم کے سوالات کے جوابات کو باآسانی سمجھ جاتا ہے جنہیں سمجھنا پہلے شاید اُس کے لئے مُمکن نہ ہو۔ خُداوند یسوع مسیح کی زمینی زندگی ہر ایک انسان کے لئے ایک نمونے کی حیثیت رکھتی ہے۔ کوئی بھی شخص جو اُس کی زمینی زندگی کو سامنے رکھتے ہوئے اور اُس کی فطرت کو سمجھتے ہوئے اپنی فطرت میں شامل کرتا ہے تو یہ اُس کے لئے ایک کامیاب اور روحانی مسرتوں سے بھرپُور زندگی کی ضمانت ہے۔ جس شخص کی زندگی میں خُدا کی موجودگی پائی جاتی ہو بہت جلد اُس کی زندگی میں واضح تبدیلیاں رونما ہونا شروع ہوجاتی ہیں۔ یہ تبدیلیاں جسمانی نہیں ہوتی ہیں، وہ شخص دیکھنے کی حد تک بالکُل پہلے کی مانند دِکھائی دیتا ہے۔ لیکن اُس کی سوچ، رویئے، چال چلن، بات چیت، دوسروں کے ساتھ تعلُقات اور میل ملاپ میں واضح تبدیلی آجاتی ہے۔ جسے اُس کے ارد گرد کے لوگوں میں بہت جلد محسوس کرلیا جاتا ہے۔ لیکن درحقیقت خُدا کی موجودگی سے کیا مُراد ہے؟

جس جگہ پر خُدا کی موجودگی ہوتی ہے وہ جگہ پاک ہوجاتی ہے۔ کیونکہ خُدا پاک ہے اور اُس کے ساتھ ساتھ چلنے والا ہر ایک شخص پاک ہوجاتا ہے۔ وہ پاکیزگی کو پسند کرتا ہے اور چاہتا ہے کہ اُسے ماننے والے اور اُس کے پیارے بیٹے خُداوند یسوع مسیح پر ایمان لانے والے لوگ بھی پاک ہوں۔ اُس کے ظہور کے تعلُق سے جہاں پر بھی ذکر پایا جاتا ہے اُس کی پاکیزگی اور اُکے جلال کو واضح بیان کیا گیا ہے۔ خُدا نے جس جگہ کو اپنے لوگوں کے لئے مُنتخب کیا تھا اُس نے اُسے تمام ناپاک قوموں سے پاک کیا۔ اُس نے اُن تمام قوموں اور اُمتوں کو اُن کے آگے

سے دفع کیا تا کہ وہ اُس مُلک کو اور اُس سرزمین کو پاک کرے جہاں پر اُس کے لوگوں نے رہنا تھا۔ خُدا خُود اُن کے درمیان میں رہتا تھا اور وہ کبھی بھی کِسی ایسی جگہ کو نہیں چُن سکتا ہے جو پاک نہ ہو۔ اِسی پاکیزگی کے تعلُق سے کُچھ حوالہ جات پر ہم پاک کلام میں سے غور کریں گے۔ جیسے کہ آپ اُس واقعہ سے واقف ہیں جب خُدا نے پہلی بار موسیٰ پر اپنے آپ کو ظاہر کیا تھا۔ وہ دیکھتا ہے کہ ایک جھاڑی میں آگ لگی ہوئی ہے لیکن وہ جل کر بھسم نہیں ہورہی ہے۔ وہ اُسے دیکھنے کو اُدھر جاتا ہے اور وہ بالکُل بھی اِس بات سے واقف نہیں ہے کہ اِس جھاڑی میں درحقیقت کیا پایا جاتا ہے۔ وہ نہیں جانتا ہے کہ اُس کے ساتھ کیا واقع پیش آنے والا ہے اور اُس کی مُلاقات کِس سے ہونے والی ہے۔ اِس سے پہلے موسیٰ کا خُدا کے ساتھ بات کرنے کا کوئی تجربہ نہیں تھا اور وہ خُدا کو نہیں جانتا تھا کہ وہ کون ہے اور اُس کے ساتھ اُس کا کیا تعلُق ہے۔ جب وہ نزدیک پہنچا تو اُس نے دیکھا کہ جھاڑی میں آگ لگی ہوئی ہے لیکن وہ جل کیوں نہیں رہی ہے اِس بات نے اُسے کُچھ حیران کردیا۔ اُس کے لئے یہ بہت ہی عجیب بات تھی وہ اِسے غور سے دیکھنے کے لئے اُس کے قریب جانے کے لئے آگے بڑھا تو ایک دم اُسے ایک آواز آئی اور وہ چونک گیا۔ یہ خُداوند اسرائیل کے خُدا کی آواز تھی جو اُس سے مُخاطب تھا۔ اُس نے فوری طور پر اُسے اپنی پاکیزگی کا احساس دِلایا اور اُس سے کہا کہ اپنی جوتی اُتار دے کیونکہ جس جگہ تُو کھڑا ہے وہ پاک ہے۔ آئیے اِس کے بارے میں پاک کلام میں سے دیکھتے ہیں کہ کیا لِکھا ہوا ہے۔ خروج ۳ باب کی ۳ سے ۵ آیت:

تب موسیٰ نے کہا میں ذرا اُدھر کترا کر اُس بڑے منظر کو دیکھوں کہ یہ جھاڑی کیوں نہیں جل جاتی۔ جب خُدا نے دیکھا کہ وہ دیکھنے کو کترا کر آرہا ہے تو خُدا نے اُسے جھاڑی میں سے پُکارا اور کہا اے موسیٰ!اے موسیٰ! اُس نے کہا میں حاضر ہوں۔تب اُس نے کہا اِدھر پاس مت آ۔ اپنے پاؤں سے جُوتا اُتار کیونکہ جس جگہ تُو کھڑا ہے وہ مُقدس زمین ہے۔

موسیٰ حیران تھا کہ جھاڑی میں آگ لگی ہوئی لیکن وہ جل کیوں نہیں رہی ہے۔ وہ سوچ رہا ہوگا کہ یہ جھاڑی کُچھ الگ قسم کی ہے کیونکہ اِس کی شاخیں جل کر راکھ نہیں ہورہی ہے۔ اِس لئے وہ اِسے کترا کر دیکھنے کو مُڑا۔

اور پھر اِسی سلسلے کی ایک اور کڑی ہمیں یشوع کی کتاب اُس کے ۵ویں باب کی ۱۵ویں آیت میں سے بھی مِلتی ہے جہاں پر یوں لِکھا ہے:

اور خُداوند کے لشکر کے سردار نے یسوع سے کہا تُو اپنے پاؤں سے اپنی جُوتی اُتار دے کیونکہ یہ جگہ جہاں تُو کھڑا ہے مُقدس ہے۔ سو یشوع نے ایسا ہی کیا۔

اِس کے بعد اگر ہم ابتدائی اسرائیلی حالات کے بارے میں جاننے کی کوشش کریں تو خُدا نے اُنہیں سختی کے ساتھ اِس بات کی تاکید کررکھی تھی کہ وہ اپنے آپ کو پاک صاف رکھا کریں کیونکہ خُداوند اُن کا خُدا اُن کے درمیان رہتا تھا اور وہ اُن کی خیمہ گاہ کے درمیان پھرا کرتا تھا۔ تاکہ وہ اُن کو اُن کے دُشمنوں سے بچائے رکھے۔ اُس نے اُنہیں اپنے احکام اور قوانین عطا کئے تھے تاکہ اُن کے مُطابق وہ اپنے آپ کو تمام طرح کی ناپاکی سے پاک کیا کریں۔ اُس نے

اُنہیں بتایا تھا کہ اگر وہ اپنے آپ کو اور اُس جگہ کو پاک رکھیں گے تو خُداوند اُن کے درمیان میں رہے گا اور اُنہیں بچائے رکھے گا اور برکت دے گا۔ لیکن اگر اُن کے درمیان نجاست پائی گئی تو وہ اُن سے پھر جائے گا۔ اگر ہم اِستثنا کی کتاب کے ۲۳ویں باب کی ۱۱ویں آیت کا مُطالعہ کریں تو وہاں پر لِکھا ہے کہ:

لیکن جب شام ہونے لگے تو وہ پانی سے غُسل کرے اور جب آفتاب غروب ہوجائے تو وہ خیمہ گاہ میں آئے۔

ہم انسان ہیں اور ہم اُسکی پاکیزگی کے معیار تک نہیں پہنچ سکتے ہیں۔ وہ ہمیں اِس قابل بناتا ہے کہ ہم اُس کی آواز کو سُن سکیں۔ وہ ہمیں دھوتا ہے اور پاک کرتا ہے۔ وہ کبھی بھی پسند نہیں کرتا ہے کوئی ناپاک شخص اُس کی حضور میں داخل ہو۔ وہ اپنی پاکیزگی کے معیار پر سمجھوتہ نہیں کرتا ہے۔

خُداوند کی ہیکل اور اُس میں پائی جانے والی تمام چیزوں میں پاکیزگی کا خاص خیال رکھا جاتا تھا اور کِسی بھی ناپاک شخص کو اُسے چھُونے کی بالکُل بھی اجازت نہیں تھی۔ صرف وہی اشخاص جنہیں خُدا نے حُکم دیا تھا اور ایسا کرنے کی اجازت دے رکھی تھی وہ ہی اُنہیں چھوُ سکتے تھے۔ سموئیل کی دوسری کتاب کے مُطابق جب خُداوند کے صندوق کو جو چِھن گیا تھا واپس اسرائیل کی سرزمین میں لایا جا رہا تھا تو لوگ خُوشی سے للکار رہے تھے اور بہت خُوش تھے۔ لیکن ایسے میں کیا ہوا کہ ایک دم بیلوں نے ٹھوکر کھائی اور عُزہ نے ہاتھ بڑھا کر خُداوند کے

صندوق کو تھام لیا لیکن ایسا کرنا خُداوند کی پاکیزگی کے خلاف تھا۔اِس لئے خُداوند کا غُصہ عُزہ پر بھڑکا۔ آئیے اِسے کے بارے میں ۲سموائیل ۶ باب کی ۶ اور ۷ آیت میں سے پڑھتے ہیں جہاں پر یوں لِکھا ہے:

اور جب وہ نکون کے کھلیان پر پہنچے تو عُزہ نے خُدا کے صندوق کی طرف ہاتھ بڑھا کر اُسے تھام لیا کیونکہ بیلوں نے ٹھوکر کھائی تھی۔ تب خُداوند کا غُصہ عُزہ پر بھڑکا اور خُدا نے وہیں اُسے اُس کی خطا کے سبب سے مارا اور وہ وہیں خُدا کے صندوق کے پاس مر گیا۔

خُداوند کے صندوق کو فلستیوں نے چھین لیا تھا۔ اور وہ اِسے اپنے ساتھ اپنے مُلک کو لے گئے تھے۔ سب لوگ پریشان تھے کہ اسرائیل سے حشمت جاتی رہی تھی کیونکہ اسرائیل کے خُدا کا صندوق اُن کے پاس سے جاتا رہا تھا۔ فلستیوں نے خُداوند کے صندوق کو ساتھ لے جا کر دجون کے مندر میں لے جا کر رکھا دیا تھا۔ کیونکہ وہ بُت پرست قوم تھے اور وہ دجون کو مانتے تھے اور وہ اُن کا دیوتا تھا۔

فلستی اسرائیل کے ہمیشہ سے ہی دُشمن رہے تھے اور وہ اکثر اسرائیلیوں سے جنگ کرتے رہے تھے لیکن خُداوند نے اُنہیں اسرائیل پر غالب نہیں آنے دیا تھا۔ اِس بار بھی اُنھوں نے اسرائیلیوں سے جنگ کی لیکن اِس بار ایسا ہوا تھا کہ اسرائیلی نے فلستیوں سے سکشت کھائی۔ اِس پر اسرائیلی بُزرگوں نے مِل کر بات چیت کی کہ ایسا کیوں ہوا؟ کیوں خُداوند نے آج ہماری مدد نہ کی۔ اُنھوں نے سوچا کہ ہم ایسا کرتے ہیں کہ خُداوند کے عہد کے صندوق کو

اپنے ساتھ لشکر گاہ میں لے چلتے ہیں تاکہ خُداوند ہمارے لئے ہمارے دُشمنوں کے ساتھ لڑے تاکہ ہمیں فتح دے۔ اور اُنھوں نے ایسا ہی کیا۔ جب خُداوند کا صندوق اسرائیلی لشکر گاہ میں پہنچا تو تمام اسرائیلی ایسے زور سے للکارنے لگے کہ زمین گونج اُٹھی۔ پس تمام فلستی پریشان ہوگئے کہ یہ تو وہ خُدا ہے جس نے بہت قوموں کو اسرائیل کے آگے سے نابُود کردیا تھا اِس لئے اب ہمیں اِس عظیم دیوتا کے ہاتھ سے کون بچائے گا۔ پس اُنھوں نے کہا کہ اے فلستیوں تُم اِس عبرانیوں کے ساتھ مردانگی کے ساتھ لڑو تاکہ تُم اِن کے غُلام نہ بن جاؤ۔ تب وہ فلستی لڑے اور اُنھوں نے اسرائیل کو دوبارہ شکست دی۔ اور اسرائیلیوں میں سے تیس ہزار کے قریب لوگ مارے گئے تھے۔ عیلی کاہن کے دونوں بیٹے مارے گئے اور اُنھوں نے خُداوند کے صندوق کو اسرائیلیوں سے چھین لیا تھا۔ خُداوند کے صندوق کے چِھن جانے کے دُکھ کی وجہ سے عیلی کاہن بہت بُوڑھا تھا اور وہ کُرسی سے گِر گیا اور اُسکی گردن ٹُوٹ گئی اور وہ مر گیا۔

فلستیوں نے خُداوند کے صندوق کو لیا اور اُسے لے جا کر اپنے دیوتا دجون کے مندر میں رکھ دیا۔ آئیے ہم اِسے مزید تفصیل کے ساتھ جاننے کے لئے خُداوند کے پاک کلام میں سے پڑھتے ہیں۔ اسموئیل ۵ باب کی ۱ سے ۷ آیت میں یوں لِکھا ہوا ہے:

اور فِلستیوں نے خُدا کا صندوق چھین لیا اور وہ اُسے ابن عزر سے اشدُود کو لے گئے۔ اور فِلستی خُدا کے صندوق کو لے کر اُسے دجون کے گھر میں لائے اور دجون کے پاس اُسے

رکھا۔اور اشدُودی جب صُبح کو سویرے اُٹھے تو دیکھا کہ دجون خُداوند کے صندوق کے آگے اوندھے مُنہ زمین پر گِرا پڑا تھا۔ تب اُنھوں نے دجون کو لے کر اُسے اُسی کی جگہ پھر کھڑا کر دیا۔ اور پھر وہ جو دوسرے دن کی صُبح کو سویرے اُٹھے تو دیکھا کہ دجون خُداوند کے صندوق کے آگے اوندھے مُنہ زمین پر گِرا پڑا ہے اور دجون کا سر اور اُس کی ہتھیلیاں دہلیز پر پڑی تھیں۔ فقط دجون کا دھڑ ہی دھڑ رہ گیا تھا۔اِس لئے جِتنے دجون کے پُجاری اور دجون کے گھر میں آتے ہیں آج تک اشدُود میں دجون کی دہلیز پر پاؤں نہیں رکھتے ہیں۔

پر خُداوند کا ہاتھ اشدُودیوں پر بھاری ہوا اور وہ اُن کو ہلاک کرنے لگا اور اشدُود اور اُس کی نواحی کے لوگوں کو گلٹیوں سے مارا۔ اور اشدُودیوں نے جب یہ حال دیکھا تو کہنے لگے کہ اسرائیل کے خُدا کا صندوق ہمارے ساتھ نہ رہے۔ کیونکہ اُس کا ہاتھ بُری طرح سے ہم پر اور ہمارے دیوتا دجون پر ہے۔

ہم جانتے ہیں کہ خُدا پاکیزگی کا خُدا ہے اور وہ پاک جگہ کو پسند کرتا ہے۔ وہ کِسی بھی طرح سے اِس بات کو برداشت نہیں کرسکتا ہے کہ اُس کی حضوری کے نشان یعنی اُسکے عہد کے صندوق کو ایک بُت کے مندر میں رکھا جائے۔ لیکن اگر ہم اِسی حوالے کے اگلے حصے کا مُطالعہ بھی کریں تو ہمیں پتہ چلتا ہے کہ خُداوند نے اُن کے دیوتا کو بھی سزا دی جِسے وہ قومی طور پر مانتے تھے۔ جب اُنھوں نے دیکھا تو اُن کا دیوتا خُداوند کے صندوق کے آگے اوندھے مُنہ پڑا ہوا تھا۔ فلستیوں نے اُسے سیدھا کیا لیکن جب دوبارہ اُنھوں نے دیکھا تو وہ دوبارہ خُداوند کے

صندوق کے آگے گِرا ہوا تھا اور اُس کے ہاتھ اور اُس کا سر کٹا ہوا اُس کے مندر کے دروازے میں پڑا ہوا تھا۔اِس کے علاوہ خُداوند نے اُنہیں کُچھ اور سزائیں بھی دیں۔ پس فلستی ڈر گئے اور اُنہوں نے خُداوند کے صندوق کو اسرائیل کی طرف روانہ کردیا اور اُس کے حضور میں قُربانیاں گذرانتے ہوئے اُس کی تمجید کی۔ یوں اُن کی قوم پر سے یہ بلا ٹل گئی اور اُن پر سے مُصیبت دُور ہوئی۔ لیکن اِس کے بعد یہ ہوا کہ جب خُداوند کے صندوق کو اسرائیل میں لایا گیا تو وہاں پر ایک اور طرح کا واقعہ پیش آتا ہے۔ جس کا ذکر ہم نے اِس واقعہ کے آغاز میں سُنا ہے۔ جب لوگوں نے دیکھا کہ خُداوند کا صندوق واپس آرہا ہے تو لوگ جو کھیتوں میں کام کررہے وہ خُوشی سے للکارنے لگے اور جوش سے بھر گئے کہ خُداوند اُن کے خُدا کا صندوق اُن کے مُلک میں واپس آگیا ہے۔ اُنہوں نے خُداوند اپنے خُدا کے حضور میں قُربانیاں پیش کیں۔

لیکن ہم جانتے ہیں کہ خُداوند کا غُصہ اُس وقت عُزہ پر بڑھکا جب اُس نے ہاتھ بڑھایا اور خُداوند کے صندوق کو تھام لیا۔ اور جیسا کہ ہم نے پہلے بھی غور کیا کہ خُداوند نے اُس کی اِس خطا کی وجہ سے اُسی وقت اُسے مارا اور وہ وہیں خُداوند کے صندوق کے پاس ہی مر گیا تھا۔

تو بات جس پر ہم غور کرنے کی کوشش کررہے ہیں وہ اسی واقعہ میں سے ہے کیونکہ داؤد نے جب دیکھا کہ خُداوند عُزہ پر ٹوٹ پڑا تو وہ خُداوند کے صندوق کو اپنے ہاں لے جانے سے ڈر گیا اِس لئے اُنہوں نے خُداوند کے صندوق کو ایک طرف جاتی عوبید ادوم کے گھر میں رکھ دیا اور وہ اُسے بادشاہ کے شہر میں اُس خیمے میں نہ لے کر گئے جو اُس کے لئے مُقدس تھا۔

لیکن یہاں پر صورتحال بالکُل مختلف طرح سے تھی کیونکہ خُداوند نے جاتی عوبید اور اُس کے سارے گھرانے کو برکت دی۔ کلام مُقدس میں بہت بار اِس بات کو بیان کیا گیا ہے کہ جو لوگ خُداوند کی بارگاہوں میں رہتے ہیں وہ اُنہیں اپنی برکات سے نوازتا ہے۔ جو لوگ اپنی زندگیوں کو خُداوند اپنے خُدا کے لئے وقف کردیتے ہیں وہ اُس کی بارگاہوں میں رہنے کو ترجیح دیتے ہیں۔ اور جو اُس کی بارگاہوں میں رہتے ہیں وہ اُس سے برکت پاتے ہیں۔ اگر ہم ۲سموئیل ٦ باب کی ١١ویں آیت کا مُطالعہ کریں تو وہاں پر یوں لِکھا ہے:

اور خُداوند کا صندوق جاتی عوبید ادوم کے گھر میں تین مہینے تک رہا اور خُداوند نے عوبید ادوم کو اور اُس کے سارے گھرانے کو برکت دی۔

خُداوند نے اُس خاندان کو جو اُس کی حضوری میں رہتے تھے اپنے نام کی خاطر برکت دی ۔ تو اگر ہم اِس سارے واقعے سے واقف ہوں تو ہمیں پتہ ہوگا کہ جب داوٗد نے یہ سُنا کہ خُداوند نے جاتی عوبید اور اُس کے سارے گھرانے کو برکت دی ہے تو خُداوند کی عہد کے صندوق کو اپنے ہاں اپنے شہر میں لے آیا اور اُس نے اُسے اُس مُقام میں رکھا جو اُس کے لئے مُقرر تھا۔ اُس نے خُداوند کے صندوق کے لئے خُوشی کی اور اسرائیل کی ساری جماعت کو کھانے کو گوشت کا ایک ٹکڑا اور ایک ایک کشمش کی ٹکیہ دی۔

تو ہم اِس وقت خُدا کی موجودگی یا اُس کی حضوری کے بارے میں بات چیت کررہے ہیں۔ ہم غور کررہے ہیں کہ درحقیقت خُدا کی حضوری سے کیا مُراد ہے؟ ہم اِس کے بارے میں پاک

کلام میں سے بہت حوالہ جات کو حاصل کر سکتے ہیں۔ خُدا جب کِسی کو اپنی حضوری کا احساس بخشتا ہے تو سب سے پہلے وہ جگہ جہاں پر خُدا اپنے آپ کو ظاہر کرتا ہے وہ جگہ پاک ہوتی ہے۔ وہ سرزمین خُدا کے جلال کی بدولت اہم اور پاکیز ہوجاتی ہے۔موسیٰ حیران تھا کہ اِس جھاڑی میں دوسری جھاڑیوں کی نسبت کیا مختلف ہے۔ جب موسیٰ اُس جھاڑی کو دیکھنے کے لئے کترا کر گُزرا جس میں آگ لگی ہوئی تھی لیکن وہ جل نہیں رہی تھی تو خُدا نے اُسے کہا کہ موسیٰ اپنی جوتی اُتار دے کیونکہ جس جگہ تُو کھڑا ہے وہ مُقدس ہے۔ بالکُل اِسی طرح سے جب خُدا کی موجودگی ہمارے اندر پائی جاتی ہے تو ہماری ظاہری حالت میں کوئی واضح تبدیلی تو نہیں آتی ہے لیکن ہماری روح میں ایک نیا پن شامل ہوجاتا ہے۔ جِس طرح اِس جھاڑی میں کوئی تبدیلی نہیں واقع نہیں ہوتی ہے بلکہ اُس میں آگ لگی ہونے کے باوجود وہ جلتی نہیں ہے۔ بلکہ اُسی طرح قائم رہتی ہے تو یہ اُس جھاڑی کا کوئی کمال نہیں ہے بلکہ اُس کامل ہستی کا جلال ہے جو اِس جھاڑی میں لگی ہوئی آگ میں سے ہوکر وہاں پر موجود تھا۔ خُدا اپنے آپ کو اِس جلتی ہوئی جھاڑی، جلال بادل، طوفان، فرشتوں اور کُچھ اور طرح کی مختلف اشکال اور آخر کار اپنے پیارے بیٹے ہمارے خُداوند یسوع مسیح کی بدولت ہم پر ظاہر کرتا ہے۔ لیکن اُس کی حضوری میں داخل ہونے والے کے لئے پاکیزگی شرط ہے۔ اِس کے برعکس اگر ہم دوسرے قوموں یا دوسرے مذاہب میں اِس حوالے سے نظر دوڑائیں تو ہمیں بالکُل بھی پاکیزگی کے اِس معیار کی کوئی مثال نہیں مِلتی ہے۔ اگر پُرانے عہد نامے کی تاریخ میں پائی جانے والے قوموں

کی مذہبی رسومات ہر غور کیا جائے تو ہم دیکھ سکتے ہیں وہاں پر نظر آنے والے حالات میں ہمیں پاکیزگی اور تقدس کا فقدان واضح نظر آتا ہے۔ اُن دُنیاوی معبودوں یا بُتوں کے بارے میں ہم جانتے ہیں کہ وہ نہ سُن سکتے ہیں نہ دیکھ سکتے ہیں اور نہ ہی وہ کِسی دُعا کا جواب دے سکتے ہیں۔ کیونکہ اُن میں زندگی نہیں پائی جاتی ہے اور وہ محض پتھر یا لکڑی ہیں۔ وہ فتح یا شکست کے ذمہ دار نہیں ہوسکتے ہیں۔

لیکن اسرائیلی جماعت میں خُدا کی موجودگی کو فتح کا نشان خیال کیا جاتا تھا۔ کیونکہ اُنکا خُدا اُنکے دُشمنوں کے مُقابلے میں اُن کی کُمک کرتا اور اُن کی طرف سے ہو کر لڑتا تھا۔ جس میں شکست کا سوال ہی پیدا نہیں ہوتا تھا۔ لیکن اگر کبھی ایسا ہوتا تھا تو اُس میں اسرائیلی قوم کی کوئی خطا، غلطی یا کوئی حُکم عدولی اِس شکست کا سبب ہوتی تھی۔ خُدا نے اپنے لوگوں کو اپنے قوانین اور احکامات انتہائی واضح اور شفاف انداز میں عطا کررکھے تھے اور بالکُل بھی اُن کی حُکم عدولی کی اجازت نہیں دیتا تھا۔ جب تک وہ اُن پر قائم رہے اور اُنہیں اپنی زندگیوں اور قومی سطح پر اولین اہمیت دیتے رہے خُدا اُن کے ساتھ رہا اور اُس نے اُنہیں دن رات اپنی برکات اور تحفظات سے گھیرے رکھا۔ لیکن جب وہ اُس کی حُکم عدولی کرتے تھے تو وہ اُنہیں چھوڑ دیتا تھا اور اِس حالت میں اُن کے دُشمن ہمسایہ ممالک جو اِس انتظار میں رہتے تھے اُن پر دھوا بول دیتے تھے اور بہت بار ایسا ہوا ہے کہ اُنھوں نے اسرائیل کو اور اُن کے مُلک کو تباہ و برباد کیا اور اُنہیں اسیر کرکے اپنے ساتھ لے گئے۔ اور کئی سال تک غُلامی رہنے کے بعد

جب وہ خُداوند اپنے خُدا کو یاد کرتے اور اُس کی طرف رجوع لاتے تھے تو وہ اُنہیں مُعاف فرماتا اور اُن کی واپسی کے لئے راستہ مُہیا کرتا تھا اور اُنہیں واپس اُن کے اپنے اُس مُلک میں لے آتا تھا جو اُس نے اُنہیں اپنے عظیم وعدہ کے مُطابق عطا کیا تھا۔ اِسی طرح لوگ آج بھی اپنے کاموں، منصوبوں اور اِرادوں میں کامیابی حاصل کرنے کے لئے خُدا سے دُعا کرتے ہیں۔

خُدا نے اُن کے باپ دادا سے وعدہ کیا اور اُس کے اِس وعدے کی تکمیل میں کئی صدیوں بیت گئیں۔ لیکن اُس نے اپنے اُس وعدے کو پُورا کیا اور اُنہیں اُس سرزمین میں پہنچایا جِسے اُس نے اُن کے لئے مُقرر کیا اور چُنا تھا۔ اُس کا اپنے وعدے کو اپنے قول کے مُطابق نبھانا اُس کے فضل کا ایک ثبوت تھا۔ وہ وعدوں کا سچا خُداوند ہے اگرچہ اُس کے لوگوں نے بارہا اُس کی نافرمانی کی اور اُسے رد کردیا لیکن اُس نے اپنی رحمت کو اُن سے جُدا نہ کیا تھا۔ اُس نے اُن کی زندگی کے ہر ایک شعبے میں اُن کی بہترین راہنمائی کے لئے اُنہیں اپنے قوانین عطا کئے تھے اور اُنہیں واضح بتایا تھا کہ وہ کیا پسند کرتا ہے اور کیا کیا ہے جو اُسے بالکُل بھی پسند نہیں ہے۔اُس نے اپنے بندہ موسیٰ کے ذریعے اپنے احکامات کو اُنہیں پہنچایا تھا۔

یاد رکھیں کہ ہم خُدا کی موجودگی اور اُس کے اپنے آپ کو ظاہر کرنے کے بارے میں بات کررہے ہیں۔ تو جب خُدا کا بندہ موسیٰ اُس سے باتیں کرنے کے بعد اُس کی حضوری سے باہر آتا تھا تو خُدا کی حضوری کا احساس اُس کے چہرے سے دیکھا جاسکتا تھا۔ اُس کے چہرے کی جلد چمک رہی ہوتی تھی۔یہ اُس جلال خُدا کی وہاں پر موجودگی کا ثبوت تھا۔ آئیے ہم اپنی

راہنمائی کے لئے خروج ۳۴ باب کی ۲۹ سے ۳۵ آیت کا مُطالعہ کرتے ہیں جہاں پر یوں لِکھا ہوا ہے:

اور جب موسیٰ شہادت کی دونوں لوحیں اپنے ہاتھ میں لئے ہوئے کوہ سینا سے اُترا آتا تھا تو پہاڑ سے نیچے اُترتے وقت اُسے خبر نہ تھی کہ خُداوند کے ساتھ باتیں کرنے کی وجہ سے اُس کا چہرہ چمک رہا ہے۔ اور جب ہارون اور بنی اسرائیل نے اُس پر نظر کی اور اُس کے چہرے کو چمکتے دیکھا تو اُس کے نزدیک آنے سے ڈرے۔ تب موسیٰ نے اُن کو بُلایا اور ہارون اور جماعت کے سب سردار اُس کے پاس لوٹ آئے اور موسیٰ اُن سے باتیں کرنے لگا۔ اور بعد میں سب بنی اسرائیل نزدیک آئے اور اُس نے وہ سب احکام جو خُداون نے کوہ سینا پر باتیں کرتے وقت اُسے دیئے تھے اُن کو بتائے۔ اور جب موسیٰ اُن سے باتیں کر چُکا تو اُس نے اپنے مُنہ پر نقاب ڈال لیا۔ اور جب موسیٰ خُداوند سے باتیں کرنے کے لئے اُس کے سامنے جاتا تو باہر نکلنے کے وقت تک نقاب کو اُتارے رہتا تھا اور جو حُکم اُسے مِلتا تھا وہ اُسے باہر آکر بنی اسرائیل کو بتا دیتا تھا۔اور بنی اسرائیل موسیٰ کے چہرے کو دیکھتے تھے کہ اُس کے چہرے کی جلد چمک رہی ہے اور جب تک موسیٰ خُداوند سے باتیں کرنے نہ جاتا تب تک اپنے مُنہ پر نقاب ڈالے رہتا تھا۔

جب خُدا موجود ہوتا ہے تو ایک اُس کے جلال کی تاب لانا ایک عام انسان کے لئے ناممُکن ہے۔ اُس کے ظہور کے وقت بہت کُچھ ہوتا ہے جو بڑی تیزی کے ساتھ وقوع پذیر ہوتا ہے اور

چیزیں بڑی تیزی کے ساتھ حرکت میں آنا شروع ہوجاتی ہیں۔ جب خُدا موجود ہوتا ہے تو بہت کُچھ ہماری توقعات سے کہیں بڑھ کر ہوجاتا ہے۔

موسیٰ جب خُدا کے حضور میں سے واپس آتا تھا تو اُسے اپنا مُنہ نقاب کے ساتھ چھُپانا پڑتا تھا۔ کیونکہ لوگ اُس کے پاس آنے سے ڈرتے تھے۔ خُدا کا جلال اتنا بھرپُور ہوتا ہے کہ اُس کے عکس یا اُس کے سائے کا کِسی انسان کے اوپر پڑنا بھی اُس پر اپنا ایک نشان چھوڑ دیتا ہے۔ اگر ہم اپنے زندگیوں میں سے خُدا کے جلال کو ظاہر کرنا چاہتے ہیں تو ہمیں خُدا کے ساتھ اپنا وقت گُزارنا ہوگا۔

ہم میں سے بہت سے لوگ ایسے ہیں جو اپنے ساتھ رہنے والوں سے بہت سی اچھی بری باتوں کو سیکھتے اور اُنہیں اپناتے ہیں۔ لیکن جو لوگ خُدا کے ساتھ وقت گُزارنے کو ترجیح دیتے ہیں اور ایسا تواتر کے ساتھ کرتے ہیں اُن کی زندگیوں میں سے اِس بات کی جھلک نظر آتی ہے۔اُن کی زندگی میں سے خُدا کی موجودگی کے آثار نظر آتے ہیں۔ خُدا جب کِسی انسان کی زندگی میں داخل ہوتا ہے تو وہ اُس میں بہت کُچھ تبدیل کردیتا ہے۔وہ اُس کی شخصی زندگی کو بدل دیتا ہے، آپ کے کام کرنے کے عمل میں واضح تبدیلی آجاتی ہے، دوسروں کے ساتھ آپ کے تعلُقات میں وفاداری آجاتی ہے۔ ہم میں ایک بدلاؤ آنا شروع ہوجاتا ہے جس میں ہم خُدا کے ساتھ ساتھ رہتے ہوئے اُس کے جلال میں شامل ہوتے جاتے ہیں۔ اگر ہم ۲ کرنتھیوں ۳ باب کی ۱۷ اور ۱۸ آیت کو دیکھیں تو وہاں پر یوں مرقوم ہے کہ:

اور خُداوند روح ہے اور جہاں کہیں خُداوند کا روح ہے وہاں پر آزادی ہے۔ مگر جب ہم سب کے بے نقاب چہروں سے خُداوند کا جلال اِس طرح سے مُنعکس ہوتا ہے جس طرح سے آئینے میں تو اُس خُداوند کے وسیلہ سے جو روح ہے ہم اُسی جلال صورت میں درجہ بدرجہ بدلتے جاتے ہیں۔

تو ابھی تک ہم خُدا کی موجودگی کے بارے میں بات چیت کررہے تھے۔ اور ہمارے پاس اِس سارے پڑاؤ کا خاکہ تحریری شکل میں موجود ہے۔ جس میں سے راہنمائی حاصل کرتے ہوئے ہم آگے بڑھ رہے ہیں۔ تو اب جو اگلا نُقطہ ہمارے سامنے موجود ہے وہ خُدا کے بہت سے وعدوں میں اے ایک وعدہ کہ وہ زمین پر سکونت کرنے کو آئے گا۔

اِس کے بارے میں بہت سے حوالہ جات پائے جاتے ہیں۔ آئیے ہم اِن میں سے کُچھ پر غور کرتے ہیں۔

یسعیاہ ۴ باب کی ۴ سے ۶ آیت میں یوں لِکھا ہے:

جب خُداوند صیون کی بیٹیوں کی گندگی کو دُور کرے گا اور یروشلیم کا خُون روح عدل اور روحِ سوزان کے ذریعے سے دھو ڈالے گا۔ تب خُداوند پھر کوہ صیون کے ہر ایک مکان پر اور اُس کی مجلس گاہوں پر دن کو بادل اور دھواں اور رات کو روشن شعلہ پیدا کرے گا۔ تمام جلال پر ایک سائبان ہوگا اور ایک خیمہ ہوگا جو دن کو گرمی میں سایہ دار مکان اور آندھی اور جھڑی کے وقت آرام گاہ اور پناہ کی جگہ ہو۔

یہاں پر بیان کی گئی اِس تصویر سے کیا مُراد ہے؟ خُدا یہاں پر جو کُچھ بیان کررہا ہے اُس نے مُراد اُس کا جلال ہے جو دوبارہ اپنے لوگوں کے درمیان آنے کو ہے۔ اور پھر اِس کے بعد خُدا کا بہت اعلیٰ طور پر اپنے آپ کو ظاہر کرنا ہے۔

اور پھر یسعیاہ ۲۴ باب کی ۲۳ آیت کا مُطالعہ کریں تو وہاں پر یوں لِکھا ہے:

اور جب رب الافواج کوہ صیون پر اور یروشلیم میں اپنے بُزرگ بندوں کے سامنے حشمت کے ساتھ سلطنت کرے گا تو چاند مُضطرب اور سُورج شرمندہ ہوگا۔

یہ اُس کا اپنے آپ کو ظاہر کرنے کا ایک انداز ہے جب وہ اپنے آپ کو اپنی لوگوں پر ظاہر ہوگا اور نہ صرف ظاہر ہوگا بلکہ اُن پر سلطنت کرے گا۔ تو سب لوگ دیکھیں کہ یہ خُدا ہے اُس کا جلال ایک بادشاہت کی صورت اپنے لوگوں پر سلطنت کی صورت میں سب پر آشکارا ہوگا۔اور جب ایسا ہوگا تو اُس کے لوگوں کا ردِ عمل کیا ہوگا؟ آئیے دیکھتے ہیں کہ یسعیاہ ۲۵ باب کی ۹ آیت میں اِس کی بابت کیا لِکھا ہے:

اُس وقت یوں کہا جائے گا لو یہ ہمارا خُدا ہے ۔ ہم اُسی کی راہ تکتے تھے اور وہی ہم کو بچائے گا۔یہ خُداوند ہے ہم اُس کے انتظار میں تھے۔ ہم اُس کی نجات سے خُوش و خُرم ہونگے۔

اور آگے بڑھتے ہیں اور دیکھتے ہیں کہ یسعیاہ ۳۵ باب کی ۳ سے ۶ آیت میں کیا فرمایا گیا ہے:

کمزور ہاتھوں کو زور اور ناتوان گھٹنوں کو توانائی دو۔اُنکو جو کچدلے ہیں کہو ہمت باندھو ڈرو مت۔ دیکھو تُمہارا خُدا جزا اور سزا لئے آتا ہے۔ ہاں خُدا ہی آئے گا اور تُم کو بچائے گا۔اُس وقت اندھوں کی آنکھیں وا کی جائیں گی اور بہروں کے کان کھولے جائینگے۔ تب لنگڑے ہرن کی مانند چوکڑیاں بھریں گے اور گُنگے کی زُبان گائیگی کیونکہ بیابان میں پانی اور دشت میں ندیاں پھُوٹ نکلیں گی۔

جب وہ آئے گا تو کیا ہوگا وہ اپنے لوگوں کے لئے کھڑا ہوگا وہ عدالت کرنے کو آئے گا۔ وہ کھڑا ہوگا اور عدالت کرے گا۔اگر ہم یسعیاہ ۴۰ باب کی ۳ سے ۵ آیت اور ۹ سے ۱۱ آیت کا مُطالعہ کریں تو وہاں پر یوں لِکھا ہے:

پُکارنے والے کی آواز! بیابان میں خُداوند کی راہ دُرست کرو۔ صحرا میں ہمارے خُداوند کے لئے شاہراہ ہموار کرو۔ ہر ایک نشیب اونچا کیا جائے اور ہر ایک پہاڑ اور ٹیلا پست کیا جائے اور ہر ایک ٹیڑھی چیز سیدھی اور ہر ایک ناہموار جگہ ہموار کی جائے۔ اور خُداوند کا جلال آشکارا ہوگا اور تمام بشر اُس کو دیکھیگا کیونکہ خُداوند نے اپنے مُنہ سے فرمایا ہے۔

اے صیون کو خُوشخبری سُنانے والی اُونچے پہاڑ پر چڑھ جا اور اے یروشلیم کو بشارت دینے والی زور سے اپنی آواز بُلند کر!خُوب پُکار اور مت ڈر۔ یہوداہ کی بستیوں سے کہہ دیکھو اپنا خُدا۔دیکھو خُداوند خُدا بڑی قُدرت کے ساتھ آئے گا اور اُس کا بازو اُس کے لئے سلطنت کرے گا۔دیکھو اُس کا صلہ اُس کے ساتھ ہے اور اُس کا اجر اُس کے سامنے۔ وہ چوپان کی مانند اپنا گلہ

چرائے گا۔ وہ بروں کو اپنے بازوؤں میں جمع کریگا اور اپنی بغل میں لے کر چلے گا اور اُن کو جو دودھ پلاتی ہیں آہستہ آہستہ لے جائیگا۔

یسعیاہ ۵۹ باب کی ۱۵ سے ۲۱ آیت :

ہاں راستی گُم ہوگئی اور وہ جو بدی سے بھاگتا ہے شِکار ہوجاتاہے۔ خُداوند نے یہ دیکھا اور اُس کی نظر میں بُرا معلوم ہوا کہ عدالت جاتی رہی۔اور اُس نے دیکھا کہ کوئی آدمی نہیں اور تعجُب کیا کہ کوئی شفاعت کرنے والا نہیں اِس لئے اُسی کے بازوں نے اُس کے لئے نجات حاصل کی اور اُسی کی راستبازی نے اُسے سنبھالا۔ ہاں اُس نے راستبازی کا بکتر پہنا اور نجات کا خود اپنے سر پر رکھا اور اُس نے لباس کی جگہ انتقام کی پوشاک پہنی اور غیرت کے جُبے سے مُلبس ہوا۔ وہ اُن کو اُن کے اعمال کے مُطابق جزا دیگا۔ اپنے مُخالفوں پر قہر کرے گا اور اپنے دُشمنوں کو سزا دیگا اور جزیروں کو بدلہ دیگا۔ تب مغرب کے باشندے خُداوند کے نام سے ڈریں گے اور مشرق کے باشندے اُس کے جلال سے کیونکہ وہ دریا کے سیلاب کی طرح آئیگا جو خُداوند کے دم سے رواں ہو۔ اور خُداوند فرماتا ہے کہ صیون میں اور اُن کے پاس جو یعقوب میں خطاکاری سے باز آتے ہیں ایک فدیہ دینے والا آئیگا۔ کیونکہ اُن کے ساتھ میرا عہد یہ ہے۔ خُداوند فرماتا ہے کہ میری روح جو تجُھ پر ہے اور میری باتیں جو میں نے تیرے مُنہ میں ڈالی ہیں تیرے مُنہ سے اور تیری نسل کے مُنہ سے اب سے لے کر ابدتک جاتی نہ رہیں گی۔خُداوند کا یہی ارشاد ہے۔

یسعیاہ ۶۲ باب کی ۱۰ اور ۱۱ آیت:

گُذر جاؤ ! پھاٹکو میں سے گُذر جاؤ! لوگوں کے لئے راہ دُرست کرو اور شاہراہ اُنچی اور بُلند کرو پتھر چُن کر صاف کردو۔ لوگوں کے لئے جھنڈا کھڑا کرو۔ دیکھ خُداوند نے انتہائی زمین تک اعلان کردیا ہے۔ دُخترِ صیون سے کہو دیکھ تیرا نجات دینے والا آتا ہے۔دیکھ اُس کا اجر اُس کے ساتھ اور اُس کا کام اُس کے سامنے ہے۔

یسعیاہ ۶۳ باب کی ۱ سے ۵ آیت:

یہ کون ہے جو ادُوم سے سُرخ پوشاک پہنے بُصرا سے آتا ہے؟ یہ جس کا لباس درخشان ہے اور اپنی توانائی کی بُزرگی سے خرامان ہے؟ یہ میں ہوں جو صادق القول اور نجات دینے پر قادر ہوں۔ تیری پوشاک کیوں سُرخ ہے؟ تیرا لباس کیوں اُس شخص کی مانند ہے جو انگور حوض میں روندتا ہے؟ میں نے تن تنہا انگور حوض میں روندے اور لوگوں میں سے میرے ساتھ کوئی نہ تھا۔ہاں میں نے اُن کو اپنے قہر میں لتاڑا اور اپنے جوش میں اُن کو روندا اور اُن کا خون میرے لباس پر چھڑکا گیا اور میں نے اپنے سب کپڑوں کو آلودہ کیا۔ کیونکہ انتقام کا دن میرے دل میں ہے اور میرے خریدے ہوئے لوگوں کا سال آپہنچا ہے۔ میں نے نگاہ کی اور کوئی مددگار نہ تھااور میں تعجب کیا کہ کوئی سنبھالنے والا نہ تھا۔

خُداوند کے پاک کلام میں بہت سے حوالا جات ایسے بھی ہیں جنہیں سمجھنا ایک عام انسان کے لیے بہت مُشکل ہے۔ اِس لئے انہیں سمجھنے کے لئے خُدا کے فہم کی ضرورت ہوتی ہے جسے ہر ایک انسان کو خُدا سے مانگنے کی ضرورت ہے۔

ہم اپنے اِس حصے کو یہیں پر ختم کرتے ہیں اور خُداوند کا شُکر ادا کرتے ہیں اور اُس سے مدد مانگتے ہیں کہ جن باتوں پر ہم نے ابھی تک غور کیا ہے اُنہیں عملی طور پر اپنانے میں وہ ہماری مدد کرے۔ آیئے ہم دُعا مانگیں:

خُداوند ہمارے آسمانی باپ ہم تیرا شُکر ادا کرتے ہیں کہ تُو نے اب تک کے سیکھنے سِکھانے کے اِس سارے عمل میں ہماری راہنمائی کی ہے۔ ہم تیرے جلال کے لئے اور تیرے اپنے آپ کے ہمارے درمیان آشکارا کرنے کے لئے اور تیرے پیارے بیٹے کے لئے تیرا شُکر ادا کرتے ہیں۔ ہم تیرا شُکر کرتے ہیں کہ تُو وعدوں کا سچا خُداوند ہے۔ ہم جہاں بھی ہوں تُو ہمارے ساتھ رہتا ہے اور ہم ہر جگہ تُجھے پا سکتے ہیں۔ تیری اِس الٰہی موجودگی کے لئے ہم تیرا شُکر ادا کرتے ہیں۔ ہم اِس زمین پر کئے جانے والے تیرے عظیم کاموں کے لئے تیرا شُکر ادا کرتے ہیں۔ ہم تیرے بیٹے کے لہو کے وسیلہ سے بچائے ہوؤں کے لئے تیرا شُکر کرتے ہیں۔ ہم تیرا شُکر کرتے ہیں کہ ہم تُجھے اپنے دلوں، اپنے لوگوں میں سے ڈھونڈ سکتے ہیں۔ تیرے کلام کے لئے تیری مُنہ کی باتوں کے لئے ہم تیرا شُکر کرتے ہیں جن کے وسیلہ سے لوگوں کی زندگیوں تبدیل ہوتی ہیں اور تیرے بیٹے کے نام کو جلال مِلتا ہے۔خُداوند تُجھ سے منت کرتے

ہیں کہ اِس سارے سیکھنے سِکھانے کے بقیہ حصے میں بھی تُو ہمارے ساتھ رہنا اور ہماری راہنمائی کرنا۔ ہم یہ سب کُچھ تیرے پیارے بیٹے ہمارے خُداوند یسوع مسیح کے وسیلہ سے مانگتے ہیں سُن اور بخش دے آمین